

АНЦИ КОРУПЦИЈА

ИЗБОР

ТЕКСТОВИ ОБЈАВЕНИ ВО WWW.CIVILMEDIA.MK ВО 2017 И 2018 ГОДИНА

АНЦИ КОРУПЦИЈА

ИЗБОР

ТЕКСТОВИ ОБЈАВЕНИ ВО WWW.CIVILMEDIA.MK ВО 2017 И 2018 ГОДИНА

АНТИ/КОРУПЦИЈА

Група авторки и автори

Издавач: ЦИВИЛ – Центар за слобода

За Издавачот: Џабир М. Дерала

Уредничка на публикацијата: Биљана Јордановска

Редакција: Маја Ивановска, Дијана Тахири, Ангела Петровска, Синиша Станковиќ,
Дехран Муратов, Џабир Дерала

ДТП: Ариан Мехмети

Печати: ТП Печатница “Дуле 99”, Скопје

Тираж: 100 примероци

Оваа публикација е дел од проектот „Граѓанките и граѓаните за слободно општество“, финансиран од Федералното Министерство за надворешни работи на Сојузна Република Германија. Наодите и ставовите изнесени во оваа публикација се само на авторките и авторите и не нужно ги рефлектираат оние на донаторот.

Контакти:

Цивил, Максим Горки 31/1, 1000 Скопје, Република Македонија

+389 2 520 91 76 | civil@civil.org.mk

ЦИВИЛ Медиа: www.civilmedia.mk, www.drejt.mk, www.civil.today

www.civil.org.mk, www.rtvcivil.mk

Сите права се задржани.

ISBN-10 608-4815-18-9

ISBN-13 978-608-4815-18-1

EAN 9786084815181

(Анти)корупција

Биљана ЈОРДАНОВСКА

декември, 2018

ЦИВИЛ – Центар за слобода со години интензивно ја следи корупцијата, со посебен фокус на политичката корупција. Мониторингот најчесто е дел од долгорочниот мониторинг на состојбата на човековите права, политичките, а особено изборните процеси. За жал, корупцијата е составен дел од политичкото или поконкретно партиското битисување обидите да се соберат политички поени и стекнување со неприкосновена моќ за одржување на власта. Изборите се окосница на сите политички процеси и се јасен показател како (ќе) изгледа практикувањето на власта.

Државите формираат институции што се борат проти корупцијата. Антикоруционерите, во принцип, треба да се неутрални, објективни и вистински независни од политички, бизнис, институционални, партиски и други влијанија. Како контролори, тие имаат право да покренуваат истраги од кои не смеат да бидат имуни функционерите, вклучително и претседателот или премиерот на една држава.

Но, дали е така? Државната комисија за спречување на корупцијата на Република Македонија (ДКСК) во текот на изминатите години покажа дека дел од коруптивниот апарат што го создаде претходната власт. Повеќе авторки и автори објавија долга серија текстови на

медиумската платформа на ЦИВИЛ за тоа како Антикорупциска, стана заштитник токму на корупцијата, што е своевиден апсурд. Особено интензивно беше истражувањето на ЦИВИЛ за коруптивното дејствување на ДКСК од крајот на 2017 година па наваму.

Корупцијата и борбата против неа, од најразлични аспекти и по најразлични поводи, беа тема на поголем број информативни содржини на медиумската платформа на ЦИВИЛ. Се објавуваа бројни анализи, ставови, критики и прашања поврзани со корупцијата. Интерната статистика на ЦИВИЛ открива дека само на www.civilmedia.mk објавени 716 текстови во последните 3 години (до средината на ноември, 2018), од кои дури 600 во 2017 и 2018 година.

Од тие содржини, преку 100 текстови се колумни, коментари, ставови, наоди и анализи на врвни експерти и претставници на граѓанското општество, вклучувајќи го и новинарскиот тим на ЦИВИЛ Медиа и мониторинг тимот на ЦИВИЛ – Центар за слобода.

За одбележување се колумните на политичкиот аналитичар Сашо Орданоски кој често пишува за корупцијата во својот динамичен колумнистички серијал под заеднички наслов „Добро утро со Орданоски“, како и на Џабир Дерала, претседател на ЦИВИЛ, кој од средината на 2017 година, речиси секојдневно пишува колумна или, како што стои во наднасловот на неговата редовна колумна „Рафал“.

Неодамна, ЦИВИЛ започна со нова серија колумни во рубриката „Правни перспективи“ со Мирјана Најчевска, експертка за човекови права. Тие, како и сите други авторки и автори овозможуваат да се фрли светлина на коруптивните елементи во политичките релации и состојби во државата.

Оваа издание е посветено на антикорупцијата односно предизвиците што ги носи борбата против корупцијата. Публикацијата претставува избор од содржини објавени во рубриката МИСЛА на www.civilmedia.mk од крајот на 2017 до средината на ноември, 2018 година.

Изборот е направен хронолошки, од најновиот текст кон најстариот и претставува своевиден водич низ јавната перцепција на корупцијата и антикорупциските процеси и проекти.

Неодговорноста и корупцијата убиваат

Мирјана Најчевска

04/12/2018

Министерството за животна средина е едно од трите министерства (заедно со тоа за култура и за локална самоуправа), за кои се издвојуваат најмалку средства од буџетот (најновиот предлог буџет за 2019 година не е исклучок од оваа традиција).

Во исто време, ова е министерство кое ги црпи своите надлежности и е одговорно за спроведување, не на еден, не на пет, туку на дванаесет закони (ЗАКОН ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА, ЗАКОН ЗА КВАЛИТЕТ НА АМБИЕНТНИОТ ВОЗДУХ, ЗАКОН ЗА ЗАШТИТА НА ПРИРОДАТА, ЗАКОН ЗА ЗАШТИТА ОД БУЧАВА ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА, ЗАКОН ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДОТ, ЗАКОН ЗА БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ И ОТПАДНИ БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ, ЗАКОН ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПАКУВАЊЕ И ОТПАД ОД ПАКУВАЊЕ, ЗАКОН ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЕЛЕКТРИЧНА И ЕЛЕКТРОНСКА ОПРЕМА, ЗАКОН ЗА ВОДИТЕ, ЗАКОН ЗА ПРОСТОРНО И УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ, ЗАКОН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА РМ, ЗАКОН ЗА ГЕНЕТИСКИ МОДИФИЦИРАНИ ОРГАНИЗМИ, ЗАКОН ЗА СВЕТСКО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО).

Од овие дванаесет закони осум се однесуваат на области кои се директно поврзани со здравјето на граѓаните на Република Македонија, односно, области во кои се утврдени најмногу отстапувања од европските стандарди.

Ова министерство е задолжено за давање дозволи, за контрола, за инспекции, за планирање.

Македонија има најлош амбиентен воздух во цела Европа, природата и природните богатства се изложени на постојан атак, нема соодветен систем за справување со отпадот, како последица на климатските промени Македонија се вбројува во државите кои ќе имаат големи проблеми со недостаток на вода, градовите се во урбан хаос, а генетски модифицираната храна е нешто за што не се зборува. А не е да нема решенија, некои дури и многу едноставни и лесни под еден услов: да се исклучи корупцијата.

Не може Македонија да се наоѓа во ваква катастрофална ситуација, а за тоа да нема никаква одговорност на страна на соодветното ресорно министерство и на раководните луѓе во министерството во изминатите 20 години.

Според мене, состојбата е ваква заради тоа што во поделбата на владиниот колач ова министерство служи за поткусурување (како незначајно и непосакувано)? Или, што е многу поверојатно, заради тоа што претставува посебен интерес за луѓето кои се бават со бизниси непосредно поврзани со ова министерство?

Да имаш "свој" човек на чело на ова министерство значи дека може да добиеш дозвола и тогаш кога не ги исполнуваш потребните услови, да не бидеш контролиран и тогаш кога градиш на несоодветен начин, да ти се гледа низ прсти тогаш кога отвораш каменоломи и рудници на секое ќоше. Да бидеш заштитен кога ја уништуваш животната средина. Да не одговараш за поморот на рибите. Да не бидеш казнет за испуштање на штетни гасови. Да ја претвориш државата во огромно ѓубриште и за тоа да нема виновник...

Она што мора да се признае како факт е дека тоа што на чело на ова министерство веќе 12 години се наоѓа претставник на некоја од албанските партии, не значи и дискриминација на граѓаните по етничка основа. Не. Овие министри не дискриминираат. Со својата работа тие на еднаков начин ги убиваат и Македонците и Албанците.

Борбата за правда е борба против корупцијата

Џабир Дерала

23/11/2018

Нема друг пат до правдата, освен преку борба против корупцијата. Некадекадешто луѓетосежалатнанеправда – сенаоѓа корупцијата. Некаде е видлива од авион, некаде е малку затскриена, но подеднакво убиствена.

ТУРЦИТЕ СЕ ВИНОВНИ

Првата можност за корупција ја има во законите, поточно, во дупките и недореченостите во нив. Ако, пак, законот предвидува добри и јасни мерки за владеење на правото, следниот чекор е селективното спроведување или негово неспроведување. Тоа е можно само преку корупција. Да не се заборава – неспособноста, како најчест изговор, е последица од коруптивно владеење.

Сиромаштијата е последица од корупција. Загадувањето, во голема мерка, е последица на корупцијата. Катастрофите во здравството и образованието се дел од корумпиран систем. Сечата на дрвјата што потоа предизвикуваат тешки последици се последица од корупцијата. Криминалци ви се шетаат по улица и уживаат во богатството што го стекнале преку ноќ по пат на криминал? Корупција.

За сето тоа се виновни, се разбира, Турците што владееле 545 години со овој простор, Албанците што се доселиле од планините (според Блаже Ристески и компанија, во Македонската енциклопедија), клетите Грци,

лошите Бугари, злите Американци и превртливите Европејци. И Сашо Орданоски, Мирјана Најчевска, Бранко Героски и неколкумина други „дежурни предавници“, па и јас. Да не зборуваме за „хунтата на Зоран Заев“ на која верно ѝ служат сите претходно набројани, од Турците па наваму. Или можеби не?

АЈДЕ ДА БИДЕМЕ СЕРИОЗНИ

За успешна борба против корупцијата, потребни се: добар, јасен и недвосмислен закон, независни институции и посветени професионалци.

АктуелнисенапоритедаседонесеЗаконзаспечувањенакорупцијатаи судиротнаинтереси.Искуснитепрофесионалци,чесниипосветенилуѓе, вработени во Секретаријатот на Државната комисија за спечување на корупцијата (ДКСК), решија да помогнат во кристализирањето на овој закон и деновиве споделија низа одлични забелешки и предлози со повеќе претставници на граѓанското општество. Овде се моите коментари, онака како што јас ги разбрав сугестиите на

Корупцијата урива и убива... Јавноста има право да знае како се гради законот што треба да ѝ даде такт на борбата против тој убиец – корупцијата.

КОНФУЗНИ ЧЛЕНОВИ ВО АНТИКОРУПЦИСКИОТ ЗАКОН

Член 10 од антикорупцискиот закон што е во процедура е конфузен. Тој се однесува на правото на реизбор на членовите на ДКСК. Формулацијата е нејасна, така што на крајот, не знаеме дали тие имаат или немаат право на реизбор. Во секој случај, еден мандат од пет години е повеќе од доволен за борба против корупцијата. Втор не е потребен за ниеден член на новата ДКСК.

Во Член 12 треба да се избрише ставот 20, бидејќи е нонсенс да се дозволи можноста на оние што нема да бидат избрани како членови на ДКСК да се жалат на Управен суд. Членовите се избираат во Собрание, законодавниот дом, највисока институција.

Во Член 19 има недоследности во првиот став, бидејќи во истиот Член, во ставот 24 веќе се утврдува обврската за носење на годишна програма за работа во која се содржат сите активности што треба

да се спроведат во текот на годината, па оттаму е нецелисходно донесувањето на посебни годишни планови, особено затоа што истата обврска ја има и Државниот завод за ревизија.

ФУНКЦИОНЕРИТЕ МОРА ДА ОДГОВОРАТ НА СИТЕ ПРАШАЊА!

Во Член 31 се забележува дека има обид (навистина, со добри намери) да се регулираат повеќе обврски во доменот на ревизиите и постапките за испитување на финансирањето на политичките партии. Доволно е да се каже дека ДКСК покренува постапка за утврдување на фактичката состојба, што ќе подразбира и истражни дејствија. Во тој член има крпеници и миш-меш од остатоци од Законот за управна постапка и регулативата поврзана со работата на УЈП. Вака како што е сега формулиран овој член од законот, како што изгледа, се остава простор за манипулации преку жалбените постапки, преписките, управните акти и други административни (бирокарски) чекори што ќе ги затворат истражните постапки за корупција во лавиринт без излез.

Мора да се прецизираат, но и да се поедностават одредбите што се однесуваат на обврските и ограничувањата на советниците во општините и членовите на управните одбори поразни јавни претпријатија и установи, во Член 45. Од сопственост во приватни фирми, на пример, не мора да се откажат оние што се непрофесионално ангажирани, како општинските советници, но затоа членовите на управните одбори ќе мора да го сторат тоа, а за министри и други повисоки функционери и да не зборуваме. Не дека и така нема можности за корупција, но затоа силна и независна ДКСК може да се испречи на патот на корупцијата, зарем не?

Во Член 83 (многу важно!) мора да се воведат обврската имотната состојба да се пријавува по електронски пат, со задолжително пополнување на сите полиња. Така, ќе се избегне „ненамерното“ прескокнување на „незгодни“ прашања во пријавата. Сето тоа ќе биде достапно за јавноста на интернет. Нема потреба од бришење на податоците по 10 години, како што тоа се предвидува во оваа верзија на законот во Член 91, став 4. Напротив, тие треба да останат во документацијата на ДКСК. Доволно е да се симнат од интернет по 10 години, но никако не треба да се бришат тие податоци.

Член 85, препорачливо е да се пријавуваат и промените на имотната состојба, без оглед на тоа дали вредноста на имотот ќе остане иста или не. Зошто? Може функционерот да има зграда како недвижен имот, а во еден момент да ја продаде и да располага со огромна сума готови пари. ДКСК треба да знае за таа промена од повеќе очигледни причини.

ДЕНОТ КОГА ПОЧНУВА БИТКАТА ПРОТИВ УБИЕЦОТ – КОРУПЦИЈАТА

Да не заборавиме! Секретаријатот на ДКСК мора да добие максимални услови за работа, независност и пристојни плати, што во овој момент ги нема. Треба да се размисли и за проширување на Секретаријатот со пополнување на бројот на работни места до 51 вработен, наместо досегашните 22-ца. Индикативно е што пумпањето на администрацијата во минатото не ја зафатило ДКСК, каде што навистина се потребни луѓе што ќе работат на обемната материја што ќе биде чувар против корупцијата. Нивниот статус треба да се изедначи барем со оној на вработените во регулаторните тела, а буџетот на ДКСК треба да се одредува со процент од годишниот буџет на државата, а не според волјата на пратениците.

Денеска е 327 ден во годината. Ден кога треба да се започне вистинска битка со убиецот: КОРУПЦИЈА. Ви благодарам што читате.

Никола Груевски – херој на нашето време

Мирјана Најчевска

23/11/2018

Македонија е на врвот на загаденоста во Европа. Тоа не се постигнува преку ноќ. За да се дојде на оваа позиција и да се задржи подолго време беше потребна повеќедецениска и деноноќна, самопрегорна работа на парламентарци, министри, градоначалници, советници, инспектори, кои овозможија сечење на дрвја, отворање каменоломи, работа на фабрики без филтри, увоз на стари автомобили и камиони, постоење диви и незаштитени депонии... Меѓутоа, постигнувањето на оваа цел ќе беше невозможно или барем многу отежнато без посветената работа и визијата на еден човек – Никола Груевски.

Македонија е една од најкорумпираните држави во Европа. И тоа е нешто што не може да биде остварено и достигнато така едноставно и во краток временски период. За да стане толку корумпирана, беше вложено сето знаење и искуство на многу парламентарци и министри и судии и јавни обвинители и членови на посебни тела, кои не се штедеа и дадоа неброени жртви во градењето на цврстото здание на корупцијата. Меѓутоа, Македонија никогаш немаше да се искачи толку високо на скалилата на корупцијата без уделот на Никола Груевски.

Македонија е држава со еден од најслабите образовни системи. Тоа не е случајно. За да се биде толку необразован и примитивен во 21 век е потребна координирана и осмислена акција на парламентарци, министри, градоначалници, наставници и професори. Постигнувањето на така сеопфатно затапување и продлабочено незнаење е тешка и макотрпна работа која бара голема посветеност и упорност. Меѓутоа, сите напори ќе беа залудни без светлиот пример на еден човек – Никола Груевски.

Македонија е држава во која правото е издигнато на највисокиот пиедестал на фикција, непочитување, изигрување, потсмев и мотање. Ретко која држава во Европа може да се пофали со таков облик на систематско уништување на правната логика како што тоа може да го направи Македонија. Генерациите по нас ќе ги воспеваат парламентарците и министрите и судиите и јавните обвинители и уставните судии и професорите, за нивната херојска борба со повеќеглавиот змеј на правото, кој конечно беше сотрен и претворен во пепел. Многумина херојски загинаа на бојното поле, меѓутоа целта беше постигната – добивме држава ослободена од право. И да не се заборава, херојот на бел коњ кој ги предводеше фалангите во нерамноправната борба – Никола Груевски.

Македонија е држава во која демократијата доби едно сосема ново значење. Основни субјекти на демократските процеси не се граѓаните туку партиите. Партиите знаат сè, партиите кажуваат сè, тие галат кога си добар и казнуваат кога си лош. Некои партии од надвор повеќе личат на мафија, меѓутоа, ако се погледне поблиску ќе се види дека, всушност, навистина се мафија. За етаблирањето и невидениот развој на овој систем може да му благодариме на човекот кој прогласи дека 24/7 живее за народот. 24/7 Никола Груевски.

Да заклучиме, Македонија е ова што е денес и е инспирација за редица новопојавени, филистерски антидемократии, но и за некои автократии и диктатури во светот, благодарение на трудот на многумина. Парламентарци кои беа присилени да земаат енорно високи патни трошоци; министри кои не можеа да дигнат глава од шетање, јадење и честење истомаалци на државна сметка; судии

и јавни обвинители кои со молчење се спротивставуваа на секој притисок на власта и со презир ги исполнуваа барањата на партијата на власт; градоначалници кои ги вложија сопствените бизниси во развојот на општините; членови на контролни механизми кои не се откажаа од својот интегритет и не се спуштија на ниските гранки да ги контролираат државните институции; професори кои, емоционално врзувани за секоја одлука на власта, го прогласуваа незнаењето за највисока доблест...

И секако, не смееме да го заборавиме херојот на нашето време без кој немаше да се заокружи величествениот систем на насилство, омраза, измама, малверзации и глупост од епски размери – Никола Груевски.

Корупцијата убива (епизода 326)

Џабир Дерала

22/11/2018

Оцаците испуштаат отрови и загадуваат, газдите со владата се ценкаат, спонзорираат партии пред избори, одлагаат закони, а после и примена на закони... Здравството го убива здравјето, медицинскиот персонал заминува, снабдувањето со лекови е нередовно и лековите се некавалитетни и скапи, тешко се доаѓа до неа, луѓе умираат по болничките ходници... Лажни дипломи на универзитети со газди сомнителни...

Буџованите во јавни пари уживаат, со прст не мрднуваат, бизниси на страна си тераат, ветувањата се бајки за избори, партиите се бизнис кланови, плата земаат од сиромашните, лицемери владеат, чесни луѓе умираат, децата гладуваат, мајките очајуваат, татковците се пијанчат...

Банките крвта ја цицаат, а ваму кадија те тужи – кадија те суди, извршители наплаќаат, тендери за пријатели и набавки за роднини се прават, патувања за љубовници, дневници за мајтап со умот, инвестиции без крај, инвестиции со сомнителен крај, работни места по партиско-роднински клуч, работни места без работни обврски, службени возила, јавна сопственост без домаќини, сообраќај без патишта и улици, анонимни донатори, сомнителни донатори, сиромашни учители, здивени бизнисмени, понижени професионалци, измамани луѓе...

Оваа брза и кратка листа, со мали измени, може да биде дел лута панкерска песна посветена на македонската и балканската реалност. Насловот на таа песна единствено може да биде – КОРУПЦИЈАТА УБИВА, како што е и денешниот мој и ваш „рафал“.

Сите ставки, набројани и ненабројани во оваа панкерска ствар, се директно поврзани со незаузданата корупција во банана државите на овој тегабен Балкан, без многу изгледи да се извлече од надолната спирала, ако не ѝ се застане на патот решително и еднаш засекогаш.

Деновие, Македонија има шанса да ѝ застане на патот на корупцијата. Веќе долго, ако не и предолго, на тивок оган се крчка Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси. Тој закон има шанси да му зададе удар на еден од главните извори на корупцијата било каде во светот, а тоа е сферата во која работат, носат или спроведуваат одлуки јавните функционери.

Веќе ви пишував за овој закон што веќе влезе во владина процедура и деновие ќе се најде пред пратениците за гласање. Ова е мигот кога тие што ги избравме на изборите во 2016 година, од која и да се партија, да покажат дека ќе ги исполнат своите ветувања (макар и да не го мислат тоа).

Имав привилегија да се запознам со луѓе кои долги години посветено работат на прашањата поврзани со корупцијата и судирот на интереси. Тоа се луѓето во Секретаријатот на Државната комисија за спречување на корупцијата (ДКСК), што не престанаа да работат ниту еден час, според законски норми што само им ја отежнува работата. Тие продолжија да ја одржуваат институцијата што е обезглавена уште од март годинава, по оставките на повеќето „комесари“ откако се откри дека Антикоруписка, всушност, да ти била „Коруписка“, токму поради тие „комесари“.

Запознав поголем дел од тимот што работи во Секретаријатот – одлични познавачи на приликите и правната материја поврзана со антикорупцијата, фантастично добро потковани стручњаци, добри знајци и искусни професионалци. Тие, во потрагата по социјална правда и статус што го заслужува едно вакво тело, се впуштија деновие и во анализа на предложениот антикоруписки закон.

Ставка по ставка, го анализирале законот и дошле до одлични решенија.

Мало потсетување... Како што веќе пишував во неколку претходни рафали, имаше најмалку две верзии од законот, секоја со своите предности и недостатоци, за сега пред пратениците да се појави верзија што, очигледно, не е доволно добро завршена. Со други зборови, да се изразам со мојата вообичаена острина, законот на моменти, и тоа во критични моменти, е една крпеница што брзо ќе отвори дупки во кои корупцијата ќе се вгнезди и ќе продолжи да убива.

Неколку клучни членови во законот се конфузни, почнувајќи од Член 10 за правото на реизбор на членови на ДКСК, завршувајќи со Член 121 во кој се поместени завршните и преодните одредби. Има по еден голем, дебел зајак што лежи во многу стратешки места од овој закон...

Клучно за овој закон, исклучително важен за борбата против корупцијата, е да обезбеди непречена работа на стручно тело (секретаријат) во кој луѓето ќе можат да се потпрат на современи решенија во антикорупциската битка. На овие луѓе мора им се обезбеди независност и пристојни плати, да добијат статус барем онаков што го имаат службениците во регулаторните тела. Ним и на идните членови на ДКСК што Собранието допрва ќе ги избира, по донесувањето на законот, мора да им се даде на располагање закон што е применлив и што вистински се зафаќа со проблемите поврзани со корупцијата (што убива). Ваков каков што е законот сега, не е целосно применлив, конфузен е и контрадикторен барем во 11 негови членови.

Притоа, некако упорно се испушта регулирањето и осовременувањето на постапката на пријавување на имотната состојба. Јасно и недвосмислено, повеќе пати повторено и од меѓународните институции, па и во неколку мои и ваши „рафали“ се кажало дека пријавувањето на имотната состојба треба да оди по електронски пат. За тоа веќе постои софтвер и хардвер (вреден 600.000 евра), подарок од ЕУ, но упорно не се става во функција. Имотната состојба и интересите би се пријавувале на тој начин што не ќе може да се оставаат празни места во пријавите, да се прават „ненамерни“ грешки

во нулите и слични ујдурми што ги видовме кај ултра-богаташите во власта (само сетете се на имотните листови на братучедите).

И тоа би било достапно на интернет! И промените во имотната состојба би биле достапни на интернет! Тоа е добро да го знаеме и законот тоа мора да ни го обезбеди. Транспарентноста е најлутиот и најефикасниот борец против корупцијата. Па, редно е транспарентноста и да се обезбеди со закон. Вистински закон!

Ве заинтересирав ли конечно? Сакате ли да живеете во Македонија ослободена од корупцијата? Читајте ја мојата следна епизода за корупцијата (што убива) веќе утре. Со повеќе детали, да им помогнеме на луѓето чиј живот е загорчен од корупција, а и на политичарите да донесат подобар закон. Макар и да не сакаат тоа да го сторат. Ова, треба да им го памтиме.

Аларм што нема да биде слушнат

Џабир Дерала

21/11/2018

„**О**бразованието е најмоќното оружје што можете да го употребите за да го промените светот“, кажа своевремено Нелсон Мандела. Не е случајно што сите диктаторски режими прво ја вбризгуваат својата идеологија во основното и средното образование, а потоа ги освојуваат сите останати сфери во општеството и државата.

НАЦИФИКАЦИЈА И МОБИЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНИОТ КАДАР

Ако членовите на Лигата на националсоцијалистички едукатори во 1929 година во Германија беа во едноцифрен процент, нивниот процент десет години подоцна, во 1939 година, изнесуваше 97 проценти од сите наставници во Германија. Слична мобилизација изврши и Мусолини во Италија, а ни во Советскиот Сојуз и другите диктаторски режими по светов, партизацијата не беше помалку масовна.

Колку членови на ВМРО-ДПМНЕ имаше меѓу наставниците во 2006 година, а колку во 2016 година е добро прашање и може да послужи за интересни компарации. Се разбира, во еден момент, можеби треба да се запрашаме и колку смени на дресови и нови членови добиваат партиите што сега се на власт. И каква им е стратегијата за партиска мобилизација. И како сето тоа изгледа во партијата што е најдолго на власт како коалициски партнер и на ВМРО-ДПМНЕ и на СДСМ... ДУИ се речиси подеднакво одговорни за сета деградација

на демократското ткиво на македонското општество колку и другите партии на „најмнозинската“ заедница.

СОЦИЈАЛЕН И ПОЛИТИЧКИ ИНЖЕНЕРИНГ

Македонската ситуација со наставните кадри во поглед на членство во политичка партија се далеку покомплицирани отколку германската во времето на нацизмот. ВМРО-ДПМНЕ веќе беше на власт во периодот 1998-2002, кога образованието, исто така, беше дел од стратегиите за социјален и политички инженеринг, иако во далеку помала мерка од она што го доживеавме во деценијата на Груевски.

За машала беа и лошите потези во образовниот систем и во периодите на владеење на владини коалиции од времето на СДСМ. Образовните политики на политичките партии на Албанците се енигма. Ако воопшто постојат. Копјата се кршеа во високото образование, од подрум-универзитетот на Фадил Сулејмани до Штуловиот универзитет, по што високото образование стана една огромна, заплеткана смеса од корупција и тапоглавост. Но, вистинскиот отров се служи, во огромни порции, токму во основното и средното образование.

Идеолошката индоктринација во сите претходни периоди беа играчка во споредба со периодот на 11-годишното владеење на Фамилијата на Груевски. Груевски и неговите идеолошки инженери извршија жесток погром врз образованието, како што тоа го направија и во културата, економијата и владеењето на правото. Но, прво почнаа со основното и средното образование, како што тоа го направија Ленин и Сталин, а сега и Путин во Русија, Мусолини во Италија, Мао Це Тунг во Кина, Хитлер во Германија, Енвер Хоџа во Албанија, Милошевиќ во Србија...

ПАРАЛЕЛНИ ИСТОРИИ

Што добивме? Децата учат ноторни глупости на училиште. Непознаница за јавноста е дека децата учат различни, паралелни истории, зависно од нивната етничка припадност, нешто од книга, нешто од „усни преданија“. Часовите по историја претставуваат секојдневна беспопштедна идеолошка и етничка пресметка. Без свест и совест, тие што го конципирале ваквото образование, не водат грижа

за фактот дека на омразата, поделбите, насилството и злосторствата во реалноста, прво им претходеде мислите и зборовите.

Учебниците, не само оние по историја, се преполни со (само делумно) прикриени идеолошко-националистички содржини засновани на измислици и изманипулирани факти. Да не зборуваме за грешките, од печатни до фактички, во сите останати учебници, за сите одделенија. А за бесплатното школство што ни оддалеку не е бесплатно, нема потреба да разговараме, за да не ја шириме приказната што и онака е преширока.

ШТО НАПРАВИ НОВАТА ВЛАСТ?

И моето размислување за денеска ќе мора да заврши овде, пред и да почнам со подлабоко навлегување во темата. Овде ни оддалеку не се опфатени сите важни аспекти на тревожните состојби со македонскиот образовен систем, туку само неколку брзи белешки, за покренување на алармот. Се разбира, живееме денови на масовна хистерија околу бегството на Груевски, апсењето на Мијалков, Камчев и „остала братија“, блокада на Скопје со по два-тројца „патриоти“ и пет-шест „патриотски“ клупи од парк, така што и овој аларм ризикува да остане неслушнат, но мое е да кажам.

Политичките партии и владини коалиции што доаѓаа и си одеа од троновите на власта создадоа еден океан од отрови. Тие грди, арогантни и насилнички потези ја уништуваат оваа земја во нејзината срж.

Концептот „Едно општество“ на премиерот Зоран Заев нема да успее ако не се отфрли ваквото образование во целост. Не да се поправа. Непоправливо е! Да се отфрли и да се изгради нов систем. Тоа е решението. За почеток, добро е да се одговори на прашањето што направи и што прави Министерството за образование по залезот на режимот на Груевски. Добро прашање, нели?

Криминалот не смее да се исплати

Мирјана Најчевска

20/11/2018

Имаме голем проблем во Македонија. Проблем кој актуелната власт нема намера или не е способна да го реши. Тоа е проблемот на воспоставување на владеењето на правото кое единствено може да обезбеди криминалот да не се исплати.

Најновите протести, со насилничката иконографија, со говорот на омраза и повикувањето на линч, се само најнова манифестација на нежелбата или неспособноста на актуелната власт да почне да го гради системот на правото, на местото на политичко-партиски диригираното насилство.

Што пропушти да направи владејачката структура во изминатиот период?

Прво, пропушти да ја деконструира коруптивно-насилничката вмровска структура инсталирана во сите државни институции. Не беа направени такви структурни промени кои ќе ги тргнат од местата на влијание кадрите на ВМРО-ДПМНЕ инсталирани единствено со цел да го спречат функционирањето на државната машинерија и да овозможат корупцијата, крадењето и измамите да бидат восприемени како нормален начин на работење на овие институции. И ниедна институција не е исклучок од ова!

Второ, не поставија министер за внатрешни работи кој ќе направи потполна реорганизација на МВР, ослободување од сите корумпирани кадри, воспоставување одбранбени механизми кои ќе спречат пробив на вакви кадри и таква командна одговорност која овозможува ефикасно откривање на злоупотребите на должноста.

Трето, не поставија за Републички јавен обвинител моќна и храбра фигура која ќе загрize во борбата со организираниот криминал, туку нежен, компромисен човек кој ги гали криминалците и им шепоти на увце; и не направија проветрување на судовите од веќе идентификуваниот несоодветен и корумпиран кадар.

Четврто, не обезбедија функционирање на контролните механизми (Уставен суд, Народен правобранител, Комисија за спречување на корупција, Комисија за заштита од дискриминација), кои ќе го вратат евентуалното политичко-партиско самоволие и ќе се справат со рецидивите од минатото.

Петто, не ја тргнаа иконографијата на фашистико-мафијашката багра која беше на власт и која овозможува градење лажен идентитет околу кој се собира националистичката маса и се гради војска од насилници.

Шесто, не овозможија функционирање на Собранието како највисоко тело на власта во државата, а не бесмислен приврзок на политичката партија.

Седмо, во време кога требаше да бидат направени длабоки резони на промена, понудија христијанско простување со кое се маскира насилството, се оправдува примитивизмот и се оневозможува промената.

Осмо, влегоа во добро разгазените чевли на претходникот кои толку лесно ги водат по патеките на корупцијата, непотизмот, непрофесионалноста и неодговорноста.

Деветто, решија да преговараат со мафијата, а да кохабитираат со нејзините пипци. Преговарањето со криминалци или те прави многу наивен или пак те става во ист кош со криминалците, а кохабитацијата пак дури и го рехабилитира и легализира криминалецот!

Не, не е проблемот во тоа што побегна Груевски. Не е проблемот ни во тоа што Гордана Јанкуловска, или Никола Тодоров и Елизабета Канчевска од целати преку ноќ станаа жртви. Не е проблемот ни во тоа што Сашо Мијалков е сè уште сопственик на пола Македонија. Не! Тоа се само надворешни манифестации.

Проблемот е во тоа што не се гради системот на владеење на правото и во тоа што насилството продолжува да биде највисока доблест, а криминалците рамноправни партнери во политичкиот дијалог.

Во тоа е проблемот.

Неказнивоста е ексклузивна привилегија на политичарите

Мирјана Најчевска

13/11/2018

Impunity или неказнивоста, не е поврзана со обичниот граѓанин, со ситниот или покрупен криминалец, туку со сегашните и поранешни високи функционери во власта.

Тоа се луѓето кои од позиција на власт си обезбедиле таква моќ, такви контакти, такви средства и можности, кои им обезбедуваат заштита од одговорност за сторените прекршувања на законите и злоупотребата на власта.

Неказнивоста може да биде поврзана со:

- законите кои се направени на начин што обезбедува заштита на луѓето кои се наоѓаат или се наоѓале на високи позиции во власта да не бидат гонети за криминал
- неспособноста на судството да се конфронтира со ваквиот вид сторители на кривични дела (било заради страв или незнаење или, најчесто, заради сопствена корумпираност)
- меѓусебното штитење на функционерите кои биле или се наоѓаат на власт со искористување на сите можности за простување, амнести и аболуции

Големо залажување на граѓаните е уверувањето дека во случајот на Никола Груевски не станува збор за неказнивост заради тоа што Никола Груевски е суден и осуден. Имено, сè додека казната не се ефектуира може да настане ситуацијата на неказнивост.

Кога станува збор за осудениот криминалец Никола Груевски кој се

наоѓа во бегство, станува збор за координирана акција на поголем број чинители кои ја овозможуваат неказнивоста.

Прво, недостатоците во обвинението кое во секој поединечен случај би требало да бара притвор заради многу големата можност од бегство и/или влијание врз сите инволвирани во судскиот процес.

Второ, отсуството на посочување од страна на судот дека во конкретниот случај може да дојде до избегнување на правдата и очигледното неспроведување на законските обврски за брзо постапување во услови на евидентна опасност од бегство.

Трето, неспособноста на полицијата да обезбеди осудениот криминалец Груевски да биде цело време под надзор, отсуството на соодветни сознанија дека се подготвува бегство и отсуството на соодветни служби кои би го спречиле бегството. Наместо квалитетна и осмислена акција, се спроведуваат бесмислени активности наменети за создавање привид дека се е според законот и правилата.

Кај секоја од овие институции станува збор за луѓе кои, или не знаеле работи кои според својата функција мора да ги знаат (заради што треба под итно да бидат разрешени од должност), или за страв (што е неспоиво со вршењето на било која од овие функции) или за корумпираност (за што треба веднаш да одговараат).

Не е прв пат да се случува вакво нешто. Не е ниту новина. Кога станува збор за криминалец од таков ранг каков што е Никола Груевски се употребуваат сите расположливи средства на државата да се обезбеди неговата казнивост. Камери, жива сила, технички средства за следење, мерки на претпазливост, ограничување на комуникација...

Доколку тоа не е направено тоа, може да значи или голема неспособност или пак (што е многу поверојатно), отворање простор за идна неказнивост на актуелните властодршци.

И да се разбереме, Никола Груевски не е пратеник и не смее да се третира како таков нисекунда по донесената пресуда. Тој е криминалец во бегство. И ако Собранието не знае како да се справи со оваа ситуација, имаме голем проблем со огромна концентрација на глупост или на криминал во самото Собрание.

Антикорупцијата и животот

Џабир Дерала

08/11/2018

Само за патни трошоци, пет од седумте членови на Државната Комисија за спречување на корупцијата (ДКСК), потрошиле 2.319.031 денари во 2013 година. Прегледот на патните трошоци во останатите години е горе-долу ист. На почетокот на оваа година изби уште еден скандал, веднаш по оној со ДИК, па Комисијата поднесе оставка, со исклучок на двајца. Антикорупциска е обезглавена од март годинава. Зошто тоа е важно, ќе видите подолу. За што се работи?

АРХИТЕКТИТЕ НА ПОГРОМОТ И АНТИКОРУПЦИЈАТА

Архитектите на погромот врз демократијата и државата, правеле сè системот да има најмалку двојна намена. Да се обезбеди непречено крадење и злоупотреба на институциите и медиумите за да се замолчат неистомислениците, а воедно да се биде под радарот на меѓународната заедница.

Така се размислувало и кога се формирала ДКСК. Биле потребни членови на Комисијата што се послушни и спремни да го заштитат криминалот на Фамилијата, а да ја злоупотребат функцијата и да ги нападат оние што се во црното тефтерче со непријатели. Во останатото време, ништо да не работат, затоа што има кој да работи – Секретаријатот, каде што работат вредни, скромни и посветени луѓе, чиј глас не се слуша и чии плати се околу 400 евра.

И додека администрацијата се полнеше со илјадна партиска солдатека, интересно, оваа институција, што треба да биде во првите линии на борбата против корупцијата, има двојно помалку персонал отколку што е предвидено со систематизацијата. Од 51 работно место во Секретаријатот, пополнети се само 22. Да видиш, да не веруваш. Груѓо го полнеше системот до последната дупка, а ваму оставил слободни повеќе од половината работни позиции.

ВРАБОТЕНИТЕ ПОБАРАА ЖИВОТ

И сега, кога се носи нов антикорупциски закон, вработените во Секретаријатот побараа повеќе (живот). Само во 2017, од јануари до октомври, исплатени се 393.327 денари за патни трошоци на Фарије Алиу и Сејди Халили. Како што ве информирав во претходните колумни за оваа корумпирана антикорупциска комисија, двајцата што не поднесоа оставки од ДКСК, Најдо Спасовски и Сузана Таскова Аџикотарева, ретко кога се појавуваат на работа. Но, плати и патни трошоци уредно си подигаат.

За тоа време, луѓето вработени во Секретаријатот врз чиј грб, всушност, и функционира оваа институција цело време, работат секој ден за скромни плати. Без посебни надоместоци за прекувремената работа кога мораат да пополнуваат или да прегледуваат стотици и илјадници формулари во една толку сензитивна област како што се антикорупцијата и судирот на интереси, под постојан притисок од рокови и од кабадаици во политиката што често им се јавувале во изминатите години.

Дури осум години за нив не било овозможено ни напредувањето во кариерата што е вообичаено за институциите. Блокирани на сите можни начини. Членовите на ДКСК предводени од Игор Тантуровски (кој сега ужива во својата мрсна (п)апанажа) биле исклучиво против било какво наградување на вработените во Секретаријатот, а над сето тоа, вообичаен бил грдиот однос и мобингот што го спроведувале во текот на своето владеење со институцијата во последните години на Режимот.

Луѓето од Секретаријатот биле повикани да помогнат и во креирањето на новиот закон за антикорупција и судир на интереси. Учествувале

во речиси сите фази на подготовката на законот. До последната, кога требало да се скицираат нивните плати. Тогаш, не биле повикани. И сега, законот што треба да се стави пред пратениците деновиве, ги третира исто како и порано.

Милиони за чаушите, мизерни плати за вработените

Се сеќавате на сумата исплатена само за петмина од седумте во Комисијата? Преку два милиона денари за една година! Само двајцата што не поднесоа оставки до октомври потрошиле речиси 70.000 евра. За патни трошоци!

Пресметката што јануди синдикалната организација на Секретаријатот на ДКСК за покачување на платите е нешто над три милиони денари на годишно ниво. Но, тоа не е предвидено во новиот предлог закон, освен ако сега на тоа не се спротивстават пратеничките и пратениците и побараат, преку амандмани, да се исправи неправдата.

Ако решат тоа да го направат, јас би им препорачал нешто сосема друго: да ја разгледаат можноста на вработените во Секретаријатот да им дадат статус сличен на оној што го имаат, на пример, регулаторните тела и царината. Да им дадат повеќе од тоа! Таквиот чекор во многу нешта ќе ја подобри борбата против корупцијата и судирот на интересите.

И тоа не е крај на предлозите за подобра и поефикасна ДКСК, во која за вработените е обезбедена социјална правда, постојат уште предлози. Како да добиеме навистина независна ДКСК? Клучот не е само во платите.

НЕЗАВИСНОСТ И ПРАКТИЧНО ПОМИРУВАЊЕ

Буџетот на ДКСК за 2019 година, според најавите, ќе биде 450.000 евра. Тоа е покачување од околу 100.000 евра во однос на претходните години. Во нив спаѓаат и некои 60.000 евра за одржување на електронскиот систем (оној подарениот од ЕУ, сè уште надвор од употреба). За споредба, буџетот на црногорската антикорупциска е 1,5 милиони евра, а на Словенија е 1,7 милиони евра.

Можеби треба да се размисли за овие бројки. И да се изгласа закон според кој буџетот на ДКСК ќе биде фиксен промил од годишниот

буџет на државата, па така оваа институција ќе биде целосно независна од волјата на политичарите. Но, за тоа треба политичка волја. Па нека се зголемат и даноците за богатите уште повеќе! Но, за мојата поддршка на зголемување на даноците во следната епизода на Жолтко и Лутко. Да се задржиме на законот за антикорупција...

Еве еден повод за практично помирување меѓу левата и десната страна во пленарната сала на Собранието. На еднаква штета на сите што се склони кон корупција и судир на интереси, а во корист на јавните пари и на чесните политичари.

Државата (владата) не треба да штеди на борба против корупцијата. Попрво, на тоа треба да гледа како на инвестиција. Во институцијата што треба да го постави правецот во таа борба, треба да работат професионалци што ја знаат својата работа и што не се на работ на својата егзистенција. Тие треба да имаат пристап и кон знаења и постојана надградба на своите вештини, луѓе што ќе бидат чувари на јавните пари и ќе го спречуваат судирот на интереси. Во Секретаријатот има токму такви луѓе. Да се надеваме дека Собранието ќе изгласа чесни антикорупционери што ќе ги заземат фотелјите на Комисијата.

Институции со европско знаменце и балканска нарав

Џабир Дерала

06/11/2018

Го знаеме тоа, нели? Корупцијата (во било кој нејзин облик) е главниот виновник за нашите неволји, за назадувањето на државата и општеството, за рѓосаното судство, здравство, образование, безбедност, социјална правда, екологија, култура... Ако погледнеме околу нас, ќе забележиме и во микроскопските детали на животот – корупцијата чучи и жмирка од сенката на секоја постапка, чека да ве допре со своите отровни краци и да ве вовлече во надолната спирала на животот.

EPUR SI MUOVE

Коруптивниот систем беше разработен до болни детали од режимот на Груевски, а зачат од дамнаина, низ сите епохи и општествени уредувања, со се југо-социјализмот, а продлабочен низ годините на бескрајната транзиција. Имавме државна комисија за антикорупција што беше дел од тој коруптивен систем, како и многу други институции – со европско знаменце, а со балканска нарав и пракса.

Ако сакаме да го видиме излезот од корупцијата, ни треба добар закон, како прв чекор, пред воопшто и да се обидеме да направиме нешто повеќе. Да, дури потоа ни следи и примена на закон што, колку и да е добар, пет пари не вреди ако нема кој да го стави во функција. На тој пат, иако изгледа краток, стојат испречени планини од интереси и апетити, а и поприлично многу релевантни прашања и дилеми, па и незнаење.

Како што гледате, продолжувам, од вчера, да ги коментирам процесите што им се познати на еден грст луѓе од политиката, експертските и невладините кругови. За пошироката јавност, очигледно, поинтересен е циркусот во парламентот, а најважен е опстанокот, да се помине и овој ден.

Како и да е, редно е да споделам дека сум информиран дека, само од вчера до денеска, некои работи се променија, барем малку, па дел од слабостите на новиот антикорупциски закон, изгледа дека ќе се поправат. „Eppur si muove“ („Сепак, се движи“), што би рекол Галилеј, пред да го стават на клада и запалат (упс!).

КОРУПЦИЈАТА МОРА ДА СЕ ИСФРЛИ ОД ПОЛИТИКАТА

Оние што богато се гостат од јавните пари, со патни трошоци, бонуси, додатоци, провизии и манипулации треба да си одат од политиката. Моќностите за нивно богатење со злоупотреби на позицијата може да се сопре со добар закон и со силна антикорупциска институција што ќе ги „чешла“ нивните приходи... Токму антикорупциската комисија мора да биде уредена на начин што ќе овозможи што е можно поефикасна борба против корупцијата, особено онаа што е вгнездена во највисоките кругови на моќта и политиката.

Работничките права во оваа институција мора да се почитуваат на начин што ќе служи за пример како треба да се работи. Моќта на таа институција треба да се гледа во можноста нејзините стручни и професионални кадри да бидат слободни да работат, а нивниот труд да биде почитуван и награден. Важно е тие да бидат охрабрани да ги „ловат“ функционерите и да не дозволат нивно богатење врз грбот на граѓанките и граѓаните. Подеднакво важно е членовите на комисијата што ќе ги избира парламентот, да не ги разгали системот. Нема логика тие да бидат наградувани со право на 35% посебен додаток. Добра им е платата. Наместо да бидат седум членови, може да бидат три (како во Словенија) или пет (Црна Гора и други) и наместо 35% посебен додаток, може да се одвојат средства за зголемување на платите на стручниот кадар, на персоналот. Поправедно, нели? Социјална држава според Уставот, ова-она...

И најважна е финансиската независност на таа институција! Зошто да не се договорот политичарите да изгласаат закон според кој се одредува фиксен процент (промил) од државниот буџет за вакви институции? Антикорупциска не треба да зависи ниту од волјата на владата (како порано), ниту од волјата на парламентот (како во сегашниот предлог закон). Овој начин на размислување не е лошо да се примени и на регулаторните тела. Што мислите за тоа?

ДА БИДАМ ДОСАДЕН ДО КРАЈ

Во претходните „рафали“ пишував за тоа како јавните функционери треба да ги поднесуваат податоците за нивната имотна состојба по електронски пат, ставање во функција на хардверот и софтверот што е подарок од ЕУ (вреден 600.000 евра), зајакнување на истражните позиции на антикорупциска во поглед на коруптивните дејствија...

Значи, нема потреба од комплицирање на процедурите, бидејќи таму се кријат стапиците за системот. Својата имотна состојба, функционерите треба да ја пријават на еден единствен документ: Изјава за имотна состојба и интереси. Нема потреба од дополнителни анкетни листови и слични играчки што само ќе ја заметнат трагата.

И сè треба да биде по електронски пат, да не заборавам да бидам досаден до крај. Некои тоа ќе го наречат доследност и јас ќе им заблагодарам за тоа.

И ќе ги поздравам сите вредни и скромни луѓе што заслужуваат громогласен аплауз за нивните битки. И, се разбира, аплауз за политичарките и политичарите што ќе имаат слух за овој мој/наш скромен придонес. Бидејќи, борбата против корупцијата е директно спротивставена на арамиските обиди да се сопре напредокот на Македонија, почнувајќи од парламентот, завршувајќи со институциите по сите вертикали и хоризонтални на системот.

Можеби сум досаден понекогаш, ама во право сум – вели еден мој пријател. Рафалите во последниве неколку дена ми даваат такво чувство. Проценете сами. Ви заблагодарам што читате. Читајте, за да не ве пренесат жедни преку вода!

За македонската „беспоштедна“ борба против корупцијата

Џабир Дерала

05/11/2018

Од средината на март оваа година и официјално не функционира една од клучните институции на државата за борба против корупцијата – Државната комисија за спречување на корупцијата (ДКСК). Цунамито од оставки што го зафати ДИК во декември, 2017-та, премина на ДКСК, па оставки почнаа да се редат и таму. ДКСК се погрижи, во текот на своето постоење, да држи низок профил и да го избегнува радарот на јавноста. За тоа време, успеа вешто да ги скрие корупцијата на кликата на Груевски, а да се вклучи во нападите против граѓанското општество.

Распадот на ДКСК не привлече внимание, иако зулумите што ги предизвика оваа институција се големи и далекусежни. Од друга страна, ни ДИК-овци, а ниту агентите на Груевски од ДКСК, не добија доволно внимание од јавноста, а уште помалку се соочија со одговорноста за злоупотребите. И референдумот помина без државна антикорупциска институција, што е спротивно на стандардите... Но, кој да му ја мисли и на тоа сега?

КОРУМПИРАНА АНТИКОРУПЦИЈА

Се знаеше од поодамна, а потоа и се обелодени дека во Антикорупциска (ДКСК) има сè, само не борба против корупцијата. Тоа е институцијата што нарачуваше истраги против неистомислениците на Груевски, а беше слепа за корупцијата во редовите на неговиот режим.

Откривме и дека во ДКСК, освен што владее „слепило“ за корупцијата на власта, имало и злоупотреба на јавните пари, жестока партизираност и лош однос кон вработените. Потоа, почнаа оставките. И? Што и? И трт! Ништо.

Колку што ми е познато, мрсна апанажа примаат поранешниот претседател на ДКСК Игор Тантуровски, човекот на Груевски во институцијата и една од членките, Фарие Алиу, чија позиција е аминувана од Али Ахмети од времето на верното коалицирање со ВМРО-ДПМНЕ. Ако се копа подлабоко, ќе се дознае дека Сузана Ташкова Аџикотарева и Најдо Спасовски, иако што не поднесоа оставки, не доаѓаат на работа од крајот на март. Но, плати примаат редовно. Останатите тројца, пак, Миленков, Сејди и Дамчевска, роса не ги роси, само се вратија мазно на своите претходни работни места.

Наместо одговорност – награда! Апанажи, работа, плати без работа... Тоа се придобивките од верното служење на режимот на Груевски.

„ПРОТИВПРИРОДНИ“ ТРАНСФЕРИ

Во изминатава година и пол се нагледавме, а по распадот на ВМРО-ДПМНЕ, допрва ќе гледаме „противприродни“ трансфери и функционерски лупинзи и други акробации. Но, дали мора и нашата најголема рана – корупцијата – да остане сосема неизлечена? По извештајот на меѓународната група за борба против корупцијата, ГРЕКО, и јасните опомени дека властите мора да испорачаат законски и институционални решенија, се раздвижи Министерството за правда, се раздвижија и невладините фолиранти.

Прво имаше едно законско решение за нов, реформиран ДКСК, па уште еден, па трет, комбиниран од двата претходни... Па советувања со невладините или како веќе се нарекува тоа... Консултации ли, јавни расправи ли... Па една верзија била недоречена, па друга верзија не им дала доволно добри (а ветени!) позиции, па грешки во чекори, па нема време и... сега имаме закон за антикорупција што влезе во владина процедура.

А за стариот ДКСК на Груевски ич да не се секирате: апанажите си течат, платите си доаѓаат редовно, а новиот ДКСК допрва треба да се конституира.

ЏЕ ЈЕ ТУ ЛОГИКА?

Моите извори од разни институции, ми раскажуваат детали од овие процеси (дворски игри, де!), но сега најважна поента е токму тој закон со кој треба да се поведе незапочнатата борбата против корупцијата. Од тоа што го добивам како материјали, со компаративните анализи што може да се направат во краток период, најновата верзија од антикорупцискиот закон (Закон за спречување на корупцијата и судирот на интереси) е некаков компромис меѓу препораките на ГРЕКО, поединечните и групните апетити и неможноста да се подготви закон во таков временски теснец, особено откако се изгубило премногу време на јалови дебати и чекање „Тато да ја смени сијалицата в кујна“.

Според законот, што е во владина процедура сега, се предвидува ДКСК да ја сочинуваат седум члена (како порано), иако претходниот предлог обезбедуваше место за 5 антикорупционери. Во Украина, антикорупциската комисија има пет члена, во Црна Гора се формира Агенција со директор и пет члена на Советот на Агенцијата, а „скржавите“ Словенци имаат антикорупциска комисија од само три члена! Џе је ту логика?

Стручно-професионалниот сегмент на новиот ДКСК ќе биде мал. Тие што треба да ја истераат работата како што треба, тие што се во „рудникот“ и што мора да „копаат“ се најмалубројни во регионот. Најмалубројни, но затоа се и најслабо платени! Во словенечката комисија, професионално вработени се преку 40 службеници, во Црна Гора се предвидени 60, вработени се 56, а во македонскиот ДКСК има само 21 вработен во стручните служби. Значи, многу функционери – одлично платени за малку работа, а малку работници – за многу работа и пониски плати. Социјална правда на „високо“ ниво.

За тоа како новиот закон се снаоѓа со терминологиите и со регулирањето на обврските со анкетните листови, ќе ви пишувам веќе утре, во следната епизода на Жолтко и Лутко. За да имате време да ги апсолвирате денешните акценти од македонската „беспоштедна“ борба со корупцијата.

Корупцијата останува, оправданијата се тенчат

Џабир Дерала

21/09/2018

Изгледа никако не ни оди да создадеме институции и закони што ќе ја манифестираат решителноста на Македонија да се справи со корупцијата. Неодамна имавме еден непријатен извештај од Групата за борба против корупција при Советот на Европа (ГРЕКО) во кој остро се критикуваат македонските институции и Владата поради неуспехот да спроведат дури 14 од вкупно 19 препораки. Колку што ми е познато, Министерството за правда подготвило две верзии на Закон за спречување на корупцијата и судирот на интереси. Минатиот пат, пишував за уште еден предлог закон за кој експерти за борба против корупцијата тврдат дека е далеку поусогласен со препораките на ГРЕКО отколку и двете верзии на Правда.

Државната комисија за спречување на корупцијата (ДКСК) ни во едната од двете верзии на предложениот антикорупциски закон не предвидува јасни истражни постапки како дел од ингеренциите на Државната комисија за спречување на корупцијата. Тоа е онаа истата комисија што веќе предолго време нема членови, односно работи само административниот дел. Затоа, пак, во тој предлог законот детално се регулира потребата на ДКСК да спроведува истражувања на јавното мислење за нејзината работа. Тоа е истата државна институција што нарачуваше истраги, инспекции, финансиски полиции против неистомислениците на режимот на Груевски, а ги држеше очите цврсто затворени за тешките криминали на власта. Сега, „обезглавени“ со месеци, чекаат на закон од кој, некако „мистериозно“ исчезнува истражната димензија на ДКСК. И многу други нешта...

ФИНАНСИРАЊЕ ЗА (НЕ)ЗАВИСНОСТ

Финансирањето на ДКСК мора да се уреди на тој начин што ќе работи независно од власта, да води постапки за контрола на финансирањето на политичките партии од јавните пари, а особено од непознати извори на средства. Важна е и функцијата на ДКСК да врши детална проверка на пријавите за имотна состојба на функционерите. Сепак, како што ме информираат експерти за антикорупција, во предлог законот на Правда останува можноста и УЈП, по сопствена иницијатива, да спроведува постапки за проверка на имотната состојба. Со тоа се дуплира надлежноста за проверка на имотната состојба, па оди фати му го крајот на тоа префрлање на топката. ГРЕКО е јасен, тоа треба да биде во надлежност на ДКСК: „Да се воспостават соодветни правни, институционални и оперативни мерки кои ќе обезбедат попродабочено испитување на изјавите за интереси и анкетните листови поднесени од страна на членовите на Собранието, судиите и обвинителите, особено со реструктурирање на процесот на верификација под водство на ДКСК.“

Иако на ДКСК ѝ се дава надлежност за контрола на финансирањето на политичките партии, сепак, останува нејасно како ова ќе го спроведува, со оглед дека на Државниот завод за ревизија (ДЗР) веќе му се определи позиција на централно тело за следење и контрола на финансирањето на политичките партии и изборните кампањи. Кој кого контролира и што ако овие две институции дојдат до различни резултати од работата на ист предмет? Ќе се прифатат ли заклучоците на онаа што „помалку боли“?

ФАЛИ САМО УШТЕ СЛИКА?

За првиот предлог на антикорупцискиот закон на Правда, слушнав коментари дека е напишан така што „фали само уште слика на тие што се фаворити за позиции во ДКСК“. Новиот предлог на Правда за тоа кој може да биде избран како претседател или член на ДКСК е малку „поиспеглан“, но сè уште е прилично нејасен и овозможува номинирање лица што во своето портфолио имаат некое насловче на проект за добро владеење или антикорупција, што не мора ни оддалеку да значи дека биле вистински успешни и релевантни. А може да конкурира и некој со 8-10 годишно искуство во угостителството, на

пример... Што може да биде шармантно, но колку ќе ѝ заврши работа на државата која, нели, сака да се бори против корупцијата, останува непознато.

ПРИВИЛЕГИИ И БЕНЕФИЦИИ

Членовите кои допрва треба да се избираат, според (сè уште недонесениот) закон, ќе имаат едно чудо привилегии и бенефиции, но сè уште недоволно јасни се одредбите за тоа како ќе се заштитат работничките права на административниот дел на ДКСК. За евентуалните притисоци и закани врз членовите или администрацијата на ДКСК нема доволно јасна законска заштита. Но, кому му треба таков луксуз, да се обезбеди ДКСК од влијанија?

Корупцијата во светот и кај нас е динамична и комплексна појава. Тоа бара постојано да се трага по добри дефиниции што ќе овозможат ефикасна борба против корупцијата и судирот на интереси. Во македонските закони честа е појавата на „исчезнување“ на ставки што се однесуваат на изрекувањето мерки и санкции против лошите практики, корупцијата и судирот на интереси.

„ПРИРОДНИ“ НЕПОГОДИ И ПРИВРЗОЦИ

Се сеќавате? Во Правда имаше пожар, а потоа и поплава. Што сè исчезна во тие „природни“ непогоди? При посета на Правда, може да се почувствува мирисот на изгорено, понекаде и мемла. Но, јавноста нема вистинска претстава (попис) за загубите.

Да се потсетиме и на препораката на ГРЕКО „да се обезбеди електронско доставување на податоци од анкетните листови“. Опремата во вредност од 600.000 евра, помош од ЕУ, останува спакувана во својата амбалажа во некое депо на Правда, иако Европската комисија веќе упатила опомена дека помошта ќе биде повлечена доколку не се стави во употреба час поскоро.

На кого (не) му одговара да се спроведат препораките за борба против корупцијата? Дали во прашање е неажурност, незнаење или намерно опструирање на процесите што ќе нè водат кон ефикасна борба против корупцијата?

Императив за Правда е да се спротивстави на секој, и најмал, обид да се ублажи и минимизира борбата против корупцијата што мора да се преточи во јасни законски решенија, не во создавање услови корупцијата да остане невидлива и да не остави ни малку простор остварување на лични афинитети и аспирации.

Криминалната клика на Груевски изврши децениски погром врз легислативата и правниот поредок, воопшто. Навистина, сложени и тешки се процесите за заздравување од тоа криминално лудило, поддржано од безброј тогашни и СЕГАШНИ приврзници на власта, инсталирани во лавиринтите на институциите. Но, со секој изминат ден, оправданијата се тенчат.

А со (анти)корупцијата до кај сме?

Џабир Дерала

05/09/2018

Откако Државната комисија за спречување на корупцијата (ДКСК) го следеше „славниот пример“ на неславниот состав на Државната изборна комисија, па поднесе оставка, не слушнавме ништо особено. Ако се сеќавате, ДИК-овци ги фативме во злоупотреби на јавните пари и луксузирање, како богат прилог на веќе установените политички и административни катастрофи што ја следеа нивната работа.

Парламентарната комисија за именувања, онаа што СДСМ великодушно му ја отстапи на Илија Димовски на раководење, ги награди ДИК-овци што веќе беа полни како брод, со мрсни апанажи. Шлепер пари, би рекол другар ми. Антикорупциската комисија, пак, што има безброј гревови во своето послушничко портфолио, да ти било, всушност, корумпирано. Па, со истражувањето дојдовме до податоци за злоупотреби на јавните пари, функции, политизираност, непостапување и чување на „случајно“ отворените предмети во фиока... И тие поднесоа оставка.

Како и во случајот со ДИК, ни ДКСК не е конституирано. Ќе речете, цело едно министерство за здравство беше без министер, па што ќе речете за ДИК или за ДКСК. И во право ќе бидете. Само, не тагувајте, таа функција во нашето општество ја има Солза...

Како и да се сврти, многу малку знаеме за важни прашања и процеси во земјата. Не заборавајќи колку е важен референдумот, овој народ (не тоа што го подразбира налудничавиот тапоглавец под поимот народ!) треба и да живее. Притоа, истиот овој народ треба да биде заштитен од едно од најголемите зла на денешницата – корупцијата. Е, баш за корупцијата нема институција, а ни законот не е со најдобро здравје.

Деновиве, в раце ми падна еден документ, предлог закон за спречување на корупцијата, но не оној што Министерството за правда го најавува, туку еден поинаков...

За разлика од законот што е во некаква рана процедура во моментот, законските решенија на предлогот што дознавам дека е ставен ад-акта, предвидува низа антикорупциски мерки што се во хармонија со извештајот на Групата за борбата против корупцијата (ГРЕКО), според кој само една четвртина од нивните препораки се исполнети. Кристоф Шпекбахер неодамна рече дека „на Македонија ѝ недостасува промена на однесувањето“... Што да се додаде на оваа кратка, но убиствена констатација на странскиот експерт?

Ни еден од предлог законите за спречување на корупцијата не се сеќавам дека е претставен во јавноста, освен можеби на огласна табла некаде или на ферман закован на некое дрво... ОК, не исклучувам да бил споменат во убиствено здодевна ТВ дебата...

Законот за спречување на корупцијата што не е земен предвид, меѓу другото, предвидува мерки за ставање на хардвер и софтвер во вредност од 600.000 евра (помош од ЕУ) со чија помош ќе биде многу полесно да се следат и превенираат коруптивните трикови и зафати на функционерите. Таа опрема е вон употреба веќе долго време, а дознавам и дека е упатена опомена до Правда дека ќе биде повлечена помошта, ако не се стави во употреба. Навистина, разбирливо е дека Правда, исто така, немаше министер(ка) едно време, а претходниот од ДУИ, ако судиме по износот потрошен по ресторани и кафани, немал многу време да се занимава со антикорупција. Што да се прави? Имало и многу поважни работи од правдата и антикорупцијата...

Пред да ви ветам дека за (анти)корупцијата гласно ќе говорам и ќе пишувам уште многу, само да ви кажам дека законот што е шутнат предвидува и заштита на работничките права на администрацијата што е дел од ДКСК – важна поента, иако не изгледа така.

Уште поинтересно за сите нас е дека, во одбиениот документ, добро е елаборирана и постапката за пријавување имоти и приходи на функционерите (по електронски пат!). Цреша на врвот на оваа антикорупциска колумна е дека, според законот што владата

го третира како најсериозен предлог, процедурата за избор на членовите на Антикоруписка ќе ја води Парламентарната комисија за именувања, онаа на Илија Димовски.

Да, тоа се истите што не ни погледнаа во јавните критики и наоди за расипништвото на претходните ДИК-овци, што цело време ги повикувавме да ги вратат барем лаптопите и мобилните назад, кога веќе „великодушно“ подарија (само) дел од бонусите. Е, па тие ќе одлучуваат кој во оваа држава ќе се „бори“ против корупцијата, а во својот состав, според сегашниот предлог закон, ќе вклучат разни профили за задоволување и на лични амбиции – така барем ме брифираат. На пример, законот што ми падна в раце предвидува „малку“ поинаква процедура што ја води комисија составена од Народниот правобранител, Државен завод за ревизија, граѓански организации...

Толку за денеска, останатото, да се надеваме, ќе го добиеме од институциите што треба да ни обезбедат заштита на парите што и онака не ги гледаме... Да живее антикорупциска Македонија!

Реформи без реформи

Џабир Дерала

05/06/2018

Да се потсетиме... Членовите на Државната изборна комисија поднесоа оставки под силен притисок на јавноста, по разоткривањето на грубите злоупотреби на јавните пари, неконтролираното луксузирање, сплетките, мобингот и неприфатливо ниското ниво на нивната работа. За време на изборните процеси во 2016 и 2017 година, токму изборната администрација на чело со ДИК-овци беа тие што го повредија гласачкото право на најразлични можно начини, за што единствено ЦИВИЛ имаше храброст и доблест да известува, а аналитичарите и експертите од оваа организација ги објавија своите наоди во јавноста, без пардон.

Сепак, „казната“ која дојде од ЦИВИЛ и пошироката јавност, благовремено ја ублажи Парламентарната комисија за именување со едногласно усвојување на барањата на разгалените изборни комесари за богата (л)апанажа – под точка разно, без дискусија!

Иако ДИК-овци рекоа дека неморално присвоените пари од вртоглавите бонуси кои си ги поделиле во текот на нивното двегодишно (не)работење ќе ги донираат во хуманитарни цели, не слушнаваме дека и (л)апанажата ќе ја донираат. Да не говориме за оправданоста да се делат присвоените пари по таквото разголнување во јавноста.

Остана нејасно и дали луксузните службени телефони кои си ги купиле во 2016 и 2017 година ќе останат во нивните џебови, во ДИК или и тие ќе бидат „донирани“ во хуманитарни цели. Иако ДИК не ја исполни својата законска обврска за пристап до јавни информации, ние знаеме дека нивните скапи телефони веројатно ја надминуваат сумата која тие „дарежливо“ ја одвоија за да ги деблокираат сметките на девет општини низ Македонија, со вкупно 9.000 евра. Нешто како онаа ситуација кога Грујо ги промовираше кинеските автобуси како „Донација од Владата на РМ“, па откако му се изнасмеа целата јавност, ги тргна тие натписи.

Државната комисија за спречување на корупцијата беше легло на корупција и една од важните бази за одбрана на Фамилијата, а напад врз граѓанските организации со злоупотреба на финансиската полиција и УЈП, во последните денови пред падот на режимот. Под притисок на јавноста и по серијата извештаи на ЦИВИЛ, паднаа и повеќето ДКСК-овци.

Министерството за правда имаше еден министер кој се прослави само со рекордните сметки по кафеани, а поднесе оставка (официјално) поради случајот Алмир. На негов повик, му доставивме извештаи, анализи и препораки за реформи во изборниот систем (една изборна единица) и сè што е поврзано со тоа – реформи на изборната администрација, измени во Изборниот законик и во некои други закони, релевантни на изборните процеси... Приемот беше љубезен и пријателски, но ефектот изостана. Барем дел од причините зошто Министерството за правда не реагираше на нашите препораки, се добро познати.

Овие три институции, ДИК, ДКСК и Министерство за правда се обезглавени, која подолго, која пократко време, а се дел од изборните реформи. Тоа се оние реформи кои ќе ја одредуваат судбината на македонските избори, а со тоа и политиките и практиките на власта во годините пред нас. Ќе речете, што е ова во споредба со фактот дека повеќе од четири месеци бевме без министер за здравство, во услови кога македонското здравство е во очајна состојба, особено по уништувачкиот поход на Министерот за Смрт, Тодоров.

Е, па токму изборниот систем и црните дупки во изборната практика во Македонија овозможуваат да имаме општество, институции и држава што го отежнуваат животот на граѓанките и граѓаните.

И токму со такви обезглавени институции, под притисок и уцени од марионетите на Фамилијата, во тек се изборни реформи кои тоа воопшто не се.

Премиерот Заев, во преговорите со првиот вемеровец (поставен од осудениот Грујо) Мицкоски, зад (полу)затворени врати, се договори да му даде отстапки за конфигурирање на изборната администрација по терк што ќе им одговара само на големите партии.

Државната изборна комисија, институција чија задача е да ја штити законитоста на изборните процеси, да биде највисоката и најрелевантната институција за спроведување на изборите, со максимална заштита на правото на глас на граѓанките и граѓаните. Наместо тоа, ДИК до денес остана поприште на интересите на најголемите политички партии, расипништво и злоупотреба на јавните пари. Новата структура на ДИК што се договараше меѓу лидерите на СДСМ и ДПМНЕ, претставува модел што беше надминат со Пржинскиот договор во 2015 година. Се поставува прашањето, дали е добро да се враќа модел кој претходно е надминат како лош? Останува силната препорака на ЦИВИЛ да се формира ДИК што ќе биде составена од професионални и независни експерти, а не од политички солдати.

Урнисаните и обезглавени институции, зад параванот на учеството на дел од организациите на граѓанското општество, големите политички партии и меѓународната заедница водат процес кој тоа не е, бидејќи сега веќе е сосема очигледно дека се работи за козметички зафати во изборниот систем, промени што не ветуваат којзнае каков скок во квалитетот на спроведување на изборите. Напротив.

На Мицкоски му се дадоа уште голем број отстапки во изминатите месеци, во договори кои прво, а веројатно и единствено, тој самиот нема намера да ги почитува. Веќе видовме како изгледа неговото поимање за „дијалог“, нема потреба од дополнителни мудрувања

околу намерите и ориентацијата на партијата што официјално ја води.

Да утврдиме... Сегашниот процес на изборни реформи е бавен и недоволно транспарентен. Компромисите што се прават со структури на политичката моќ, како со коалициските партнери, така и со опозицијата, не ветуваат целосно почитување на правото на глас и не ветуваат легитимност на идните претставници на власта. Напротив, можеме да очекуваме само дополнителни разочарувања од систем што е корумпиран и ги крши човековите права и слободи на најразлични начини.

Финансирањето на партиите и изборните кампањи е регулирано на начин што во одредени сегменти овозможува уште повеќе манипулации отколку порано. Со ова особено се мисли на периодот кој им е оставен на политичките партии за поднесување финансиски извештаи, кој фактички е продолжен. Тоа им овозможува на партиите доволно време за „штелување“ на извештаите и ја замаглува сликата за тоа колку и на кој начин ги трошат средствата во изборни кампањи, како што утврди мониторингот на ЦИВИЛ. И во оваа област не гледаме дека е слушнат гласот на независните експерти. Во оваа насока се и сериозните забелешки за медиумското претставување на политичките партии, наспроти неколкуте значајни промени што ги донесе Владата, пред сè, со укинувањето на владиното рекламирање.

Изборниот законик мора да претрпи коренити промени и да се искористи првата можност за донесување нов.

На Македонија ѝ одговара изборен систем во кој сите ќе гласаат во една изборна единица, вклучително и дијаспората. Ваквиот систем, да повториме, им дава моќ само на најголемите. А моќта корумпира, зарем не?

Не е тешко да се демократизира изборниот систем во служба на интересите и потребите на сите граѓанки и граѓани. Не е тешко да се создадат законски и политички услови со кои им се дава можност на иницијативи и политички опции што ги одразуваат интересите и на помалите заедници. Со демократизација на изборниот систем ќе се создаде простор за современи и универзални идеи кои сега се невидливи поради беспощедната битка за политички и финансиски

профит. Потребна е само посветеност и политичка волја! Засега, таква волја може да се прочита само во изјавите на актуелниот премиер Заев, но ништо повеќе од тоа.

Останува на нас, да ја проголтаме јадицата на уште една фарса од изборни реформи или гласно да побараме суштински промени со кои ќе зачекориме кон повисоки нивоа на демократија. Убеден сум дека граѓанките и граѓаните на Македонија го заслужија тоа.

ДИК, ДКСК, Министерство за правда, избори... Кој да му ја мисли?!

Биљана Јордановска

24/04/2018

Државната изборна комисија (ДИК) и Државната комисија за спречување на корупцијата (ДКСК) работат исклучиво преку стручните служби. Причината е едноставна: по бранот оставки поради притисокот во јавноста, по разоткривањето на нивните коруптивни и расипнички практики, овие две институции останаа обезглавени.

И додека се одолговлекува процесот на именување на нови членови, остануваат отворени прашањата за тоа како ќе се одвиваат подготовките на претседателски избори во 2019 година, дали ќе има доволно време за организираат слободни избори, дали Избирачкиот список и изборната администрација ќе останат главните пречки сите да го остварат своето гласачко право... Дека никој нема намера да ги повика ДИК-овци на одговорност, видовме со самата одлука да им се даде богата и мрсна (л)апанажа...

Во меѓувреме, изборната администрација тврди дека интензивно работи на обуки за администрирање на гласачите, особено на лицата со посебни потреби, во време на избори.

Што се однесува до Антикорупциска, логично е прашањето колку дополнително се продлабочува корупцијата во земја во која токму антикорупциската комисија заглави во корупциски скандал... Дали членовите на ДКСК ќе бидат земени на одговорност или и за нив ќе се обезбеди богата „награда“ за корупцијата?

„Државната комисија за спречување на корупцијата ја известува јавноста дека со оглед на тоа што на 19 март 2018 година од страна на Собранието на Република Македонија е донесена Одлука за разрешување членови на ДКСК, со која се разрешени од функцијата пет членови на ДКСК, во претстојниот период нема можност да одлучува и решава по однос доставените барања и пријави од странките, во согласност со начинот на работа на ДКСК, утврден во член 51 од Законот за спречување на корупцијата.

Во смисла на наведеното, известуваме дека Секретаријат како стручна служба на ДКСК, ќе постапува и ќе ги врши административните и техничките работи на ДКСК и преку архивата и службената електронска пошта на ДКСК ќе ја прима и администрира целокупната документација што ќе пристига на адреса на ДКСК“, се вели во соопштението на ДКСК од 29 март. Претходно ја бранеа корупцијата, нарачуваа пресметка со невладините организации преку УЈП и финансиската полиција, а сега не мораат буквално ништо да работат. Браво!

Во меѓувреме, двете државни институции зависат од договорите меѓу партиите. Од средбата на премиерот Зоран Заев со новиот челник на ВМРО-ДПМНЕ, Христијан Мицковски, во март, произлезе договор според кој од септември ќе бидат готови промените во Изборниот законик и дека ДИК ќе ја водат независни експерти со вклучување на партиски кадри шест месеци пред изборите.

Во март беше предвиден и состанок на работна група составена од претставници на партиите и на граѓанското општество во Министерството за правда, на која конечен резултат би бил консензус за изборните реформи по предлог на министерството.

На средбата со свој претставник требаше да учествува и ЦИВИЛ. Претходно, своите препораки за изборните реформи ЦИВИЛ ги достави до поранешниот министер за правда, Билал Саљиџи, кој во разговорот со нас рече дека одлуката ќе зависи од договорот меѓу парламентарните партии. И толку...

ЦИВИЛ не доби покана за средба и нема сознанија дали таа воопшто се одржала. Судбината и на Министерството за правда е неизвесна, по

оставката на Саљиџи, поради случајот со Алмир или поради високите ресторански сметки (кој да знае?). Значи, уште една важна државна институција е обезглавена. Да не зборуваме за тоа дека изби и пожар во самото министерство во кој настрада и архивата.

Дека планот за ДИК останува ист, потврди и Министерката за одбрана, Радмила Шекеринска, која е дел од работната група на СДСМ што преговара со ВМРО-ДПМНЕ токму на прашањата околу изборните реформи.

Шекеринска, на почетокот на април, го пренесе истиот став околу решавањето на прашањето за ДИК и тоа, како што изјави за медиумите, согласно забелешките на ОБСЕ/ОДИХР.

„Се постигна согласност да се врати претходниот модел на ДИК со претседател од опозицијата и мнозинство на владејачките партии“, додавајќи дека оваа решение стапува на сила од септември, откако ќе се утврдат сите измени во Изборниот законик. До токаш треба да се формира ад-хок независно експертско тело. Во јавноста сè уште не е познато кои се експертите, ниту пак кој ќе ги претставува политичките партии во ДИК.

Препораките и за ДИК и за ДКСК остануваат исти. ЦИВИЛ ја алармираше јавноста веднаш по оставките во ДКСК дека процесот не смее тука да запре и дека не смее да се води по теркот на ДИК. Двајца антикорупционери сè уште се на функција и од последните информации стручната служба, како што велат од ДКСК, беспрекорно работи. Иако во своето соопштение тврдат нешто сосема спротивно.

За Парламентарната комисија за прашања за избори и именувања останува препораката, доколку некој од поранешните членови на ДКСК побара апанажа, да не се повтори случајот со ДИК. А за ДИК, останува гласното барање за поднесување одговорност.

Но, сè уште останува неизвесно, ако веќе се завршило со преговори, кога јавноста ќе види брзо решавање на проблемите и во двете институции.

Оставки и одговорност. Толку.

Џабир Дерала

07/03/2018

Кога ДИК-овци поднесоа оставки, беше тоа една мала победа за демократската јавност. Но, таму и заврши таа мала победа. Тие добија награда за неуспехот на ова тело да го одбрани правото на глас, добија награда за тоа што трошеа пари како да растат на дрво, добија награда за сиот мобинг што го спроведувале дел од нив врз вработените во ДИК...

Добија дебела лапанажа од парламентарната комисија која не се потруди ни да поразговара за овој тежок случај на непрофесионално и неетичко однесување кон високите државни функции, на кој дури и американскиот амбасадор (значи, дел од меѓународната заедница) реагираше. Не, само им одобрија цела година продолжено уживање во јавните пари. Не видовме ни обид да се повикаат на одговорност! Не знам што е поголем срам, тоа што воопшто помислија да поднесат барања за апанажа или тоа што претставниците на граѓанките и граѓаните (пратениците во комисијата за именувања) тоа им го одобрија.

Бран оставки го зафати и ДКСК. Но, дали ќе понесат одговорност? Или и тие ќе добијат награда за тоа што во деновите пред падот на Груевски поведоа валкана војна против граѓанските организации, го бранеа криминалниот режим и беа дел од коруптивниот систем, од позиција на државна институција чија единствена задача е спречување на корупцијата. И таму, според информациите од свиркачите, има мобинг и национал-шовинизам. Ќе одговара ли некој

за тоа? Или ќе добијат награда, најмалку со тоа што ќе бидат оставени на раат да се вгнездат во некоја друга институција и да си продолжат со старата песна? А можеби ќе им текне да побараат апанажа која пратениците ќе им ја усвојат без поговор?

Без оглед на партиската припадност, пратениците продолжија богато да се гостат со парите од даночните обврзници, од народните пари (!), за своите измислени патувања по ова катре земја. Илјадници евра украдоа од гладните деца, од сиромашните семејства, од парите кои би требало да се потрошат за здравјето на болните. Да, тоа се тие пари, драги мои сограѓанки и сограѓани, ако ги лапнат за патни трошоци, нема да има пари таму кај што се најпотребни, нема трети пари! Луѓе купуваат приватно дури и завои, игли, инфузии, инсулини и што ти не друго, но важно тие се наполнија со пари!

Затоа ли одобруваат лапанажи толку лесно? Затоа ли мижат пред неправдите и корупцијата во институциите? Затоа што им е валкан задникот, знаеме сите.

Значи, не мора да има закон (а има) што ќе ги санкционира пратениците за злоупотреба на функцијата и користољубие. Фатени се на дело. И тие треба да поднесат оставки! И да одговараат! Оставки и одговорност. Толку.

Ни требаат луѓе што ќе гризат

Сашо Орданоски

07/03/2018

Колективните оставки во Државната комисија за спречување на корупцијата наидоа на рамнодушен прием во јавноста. Како кога ќе отворите стара тегла со кисели краставички: устата, инстинктивно, ви се собира од самото сеќавање на киселкастиот вкус на краставичките, иако знаете дека овие се омекнати, со поминат рок на траење, за фрлање. Не ги жалите.

И овие од ДКСК беа одамна скиселени, за фрлање.

Симптоматично е што никој во јавноста нешто посебно не се претргна да ги земе во заштита нашиве неславни антикорупционери. Обично, да беа навистина политички притисоци во прашање, барем некоја ќорава амбасада или некоја подзаспана невладина организација ќе се јавеше со збор-два протест... Ништо. Дури и ВМРО-ДПМНЕ си има поважна работа.

До сега, најзрела е изјавата на членот на Комисијата Сејди Халили кој си поднесува оставка додека, практично, ги читате овие редови: „Оставката не доаѓа само од притисокот (на јавноста), туку поради тоа што сакаме да отвориме пат за новите сили, луѓе и политки. (...) Според мое мислење, сите би требало да си дадеме оставка, да се објави конкурс или тоа да го реши новата влада. Треба да се избере нов состав, за да се борат против корупција на свој начин.“

Оваа изјава е многу подостоинствена од калкулантството „во заминување“ на последниот (Игор Тантуров) и на оној пред него

(Горан Миленков) претседатели на Комисијата, кои во своите оставки наведуваат дека се повлекуваат „од здравствени причини“. Единствените здравствени потешкотии на кои јас можам да се сетам во врска со овие двајца е дека со години ги болеше таквоото за состојбата со корупцијата во земјава. Можно е таа болка во препоните толку да се зголемила, што станала неиздржлива; а можно е и оваа формулација да има врска со правната основа за барање апанажи што треба да им ги одобри надлежната собраниска комисија што ја претседава Илија Димовски. Најверојатно ќе си плаќаме уште цела година за нивната препонска болка, оти многу истоштени и потресени си заминуваат од високите функции, па не се во состојба да си најдат работа за приходи без апанажа.

А Халили е во право: на Македонија ѝ треба нова политика, нова борба со корупцијата во државата. Бидејќи, просто е неверојатно како и новите генерации на трошачи на јавните пари, овие што едвам се навлезени во некоја трета деценија од животите, а седат по државни канцеларии, веќе имаат развиено чувство дека државата им е омразена маќеа што треба да се одере додека се може, оти секако оние по нив, како и оние пред нив, тоа не пропуштаат да го прават.

Затоа, изборот на новата Антикорупциска комисија мора да биде направен со мерки за „специјален надзор“, со можност секој нејзин член добро да се протресе, пред да добиеме некакви квалификувани анонимци кои би заминале на некаков, партиски, заслужен одмор во ДКСК.

Предлагам, покрај собраниската процедура, и невладиниот сектор од оваа област да направи некаква анкетна комисија на која ќе ѝ биде овозможено да ги распраша новите антикорупционери за нивните минати активности и идни намери во оваа сфера. Просто, толку да ја подигнеме цената за членувањето во тоа независно контролно тело, што само најмотивираниите и најдобрите да можат да поминат. Па да видиме, потоа, дали ќе гризат.

Оставки во ДКСК, а лапанажата, кога?

Биљана Јордановска

06/03/2018

Игор Тантуровски поднел оставка поради семејни и здравствени причини, јавуваат медиумите. ЦИВИЛ Медиа го постави прашањето: „Оставка, кога?“, и (некако) како во случајот со ДИК, оставката си дојде за помалку од 24 часа.

Во ред, излегоа информации дека постои можност за таков чекор од Тантуровски, иако само пред два дена упорно тврдеше дека нема да поднесе оставка, затоа што нема причини, не чувствува одговорност и ништо не погрешил.

Но, дефинитивно никој не очекуваше дека Тантуровски неотповикливо ќе поднесе оставка од здравствени причини. Сега, се поставува прашањето дали му се качил притисокот или во прашање е душевна болка од политичкиот притисок, затоа што за јавното мислење, никој не е засегнат. Нормално, сè до моментот кога ќе се алармира власта, која и тоа како е засегната, пред сè, од негативниот ефект на јавното мислење.

Во медиумите излегоа и информации дека се очекуваат оставки од уште двајца членови на ДКСК. Прашање е кои од оние што останаа: Софка Пејовска Дојчиновска, Државен секретар од 18. септември 2016, Розета Трајан, Државен секретар од 19 септември 2016, Даниела Трајчевска, раководител на одделение за финансиски прашања или Сатула Сулимани, советник.

И членовите на ДИК не чувствуваа одговорност, но „сложно“ си поднесоа оставка. Комисијата за прашања за избори и именувања

„сложно“, под точка разво, позитивно им одговори на барањата на членовите на ДИК за апанажа.

Несомнено се наметнува прашањето дали одлуката преку ноќ за оставки е добро пресметана, во законски рамки, за да не се замине со празни раце или е во надеж дека законот ќе ги заштити и нивната „невиност“ по основ на обвинувања за злоупотреба ќе излезе на виделина и ќе ја оправдаат апанажата.

Овој пат, Комисијата за прашања за избори и именувања, предводена од Илија Димовски, треба добро да размисли како ќе одлучува и дали повторно ќе го игнорира членот 23 според кој лицата од став 1 на овој член го немаат правото од член 19 на Законот за плата и другите надоместоци, односно тоа право им престанува ако се правосилно осудени за кривични дела против државата или за кривични дела сторени од користољубие.

Некој ќе помисли, па нели јасно им беа нагласени очекувањата на јавноста на новите парламентарци и нели јасно им се стави на знаење дека за вакви скандалозни одлуки нема да се молчи? Дали се слепи и глуви, користејќи ги законите, со дупки во секој член, ќе го белат образот, свој и на такви како во ДИК и други, со секоја одлука?

И ако во случајот со ДИК, самите членови со своите оставки ја спасија Владата и Собранието од кроење прифатливи говори за јавноста, во случајот со ДКСК, како да беа спремни дека коруптивните елементи на Антикорупциска ќе излезат на виделина. Но, не значи дека сега власта и пратениците треба да ги наградат членовите на ДКСК за послушноста и оставките – со убава лапанажа.

За да не се случи тоа, Основното јавно обвинителство би требало како приоритетна да ја спроведе истрагата за злоупотреба на службена должност и јавните пари од членовите на ДКСК. Се разбира, се очекува и наодите од Специјалното јавно обвинителство да се земат предвид пред да се седне и одлучува за „наградување“ на ДКСК по примерот на ДИК.

Затоа што, оставки и морална одговорност не се доволни во борбата против корупцијата. Особено кога се работи за корумпирана институција, а се нарекува Антикорупциска.

ДКСК да лета во вселената!

Сашо Орданоски

02/03/2018

Да се тврди дека „нападот“ врз Државната комисија за спречување на корупцијата била „оркестрирана работа“ и „притисок врз Комисијата“ (како што тврди нејзиниот претседател Игор Тантуровски) ја има истата точност како да се тврди дека млекото е бело, дека цигарите се штетни по здравјето, дека сонцето изгрева на исток или дека криминалот во Македонија сè уште се исплатува! Па, се разбира дека критиките и барањата за оставки на членовите на ДКСК се политички мотивирани и дека се оркестриран притисок, прашањето е зошто тоа не е направено неколку години или барем неколку месеци порано?

Нема потреба овде да се троши време и простор за повторување на ставовите и оценките за работата на ДКСК, откако само пред некој месец и официјално со Комисијата разменивме остри зборови на таа тема. Само не можам никако да се сетам против кои функционери од власта оваа Комисија покренала постапки во изминатите месеци и години? А ќе беше прекрасно да е така, мислам дека илјадници граѓани ќе излезеа на улица сега да ја бранат Комисијата од овие политички оркестрирани напади за нивна оставка.

Замислете, на пример, ДКСК да се одважеше и да влезеше во проверка на тоа како е стекнат имотот на партијата ВМРО-ДПМНЕ, зошто ни се толку скапи кинеските автопатишта, зошто на еден

скопски локален градоначалник половина граѓани во општината му се обраќаа со „Добро утро, комшија“ (а сегашнава власт уште си молчи како здрвена) или има ли вистина (и евентуален корупциски аспект) за наводните непристојни врски во некои бизниси меѓу Заеви и Фамилијата?

Замислете да имавме таква антикорупциска државна комисија... Мислам дека Елон Маск ќе отвореше фабрика за вселенски летала во Македонија!

Вака, сентиментот во најголемиот дел од јавноста е токму спротивниот: не само што оставките се подразбираат, туку и апанажа да им се забрани! Во таква атмосфера не е ни чудо што некои од сегашните обвинувања и озборувања ќе бидат предимензионирани, заради долгите години на ултра-предимензионираното неработење на ова кога-би-се-зезале независно регулаторно тело.

Впрочем, слушнавме ли некаква реакција од ДКСК по повод најновото, за 2017 година, рангирање на Македонија на скалата за перцепција на корупцијата на Транспаренси Интернешнл?

Од ДКСК, и според закон, се очекува превентивно, а не само консекутивно делување во областа на корупцијата. Тоа не може да биде семинарско-канцелариска работа на безимени државни бирократи кои со јавни пари само ги купуваат деновите за побрзо да поминат.

Овие, сегашниве членови на ДКСК имаат НУЛА кредибилитет во јавноста – нам ни треба нова Комисија која ќе помогне Македонија (а не само власта, која и да е) да почне да го менува менталитетот во однос на корупцијата. Ни треба Комисија која ќе отвори свои граѓански канцеларии барем во дваесетина македонски општини, која ќе држи конференции за печат и за прозивки два-три пати месечно, во која фотокопирите ќе прегоруваат на неделна основа, која ќе има директна цевка за комуникација со Јавното обвинителство, а нејзиниот претседател да ја добие „Златната Бубамара на популарноста“ со национална акламација!

Тоа е важно и заради нешто друго: да не може секој кој е на функција, кој располага со некаков државен фонд, кој распишал тендер

или некој кој добил субвенција или дотација од државата да биде третиран како корумпиран по дефиниција, бидејќи тој вид на линч- правда („Фејсбук правда“) е подеднакво штетен за демократијата од немањето никаква правда.

Такашто, предлагам да се простиме ние од оваа ДКСК со песната „Зајди, зајди“, за да се зафатиме со избор на нови државни антикорупционери. Ете, половина од составот да се земе од некои од неодамнешните кандидати за јавен обвинител, другата половина од докажани антикорупционери од невладините организации. Тоа би бил ветувачки почеток на новата ера за борба против корупцијата во Македонија.

Нема да ви помине!

Џабир Дерала

15/12/2017

Зошто Државната комисија за спречување на корупцијата (ДКСК) молчи за прашањата кои ЦИВИЛ и колумнистот Сашо Орданоски ги покренал во јавноста? Можеби се надеваат дека новогодишно-божиќните празници, смогот и ужасното загадување ќе го ублажат ударот од непријатните прашања и барања оставки. Тоа нема да се случи. Нема да им помине! ДКСК, како и ДИК, нема да ги оставиме да се богатат на наша сметка, без оглед на тоа дали и кога ќе поднесат оставки. Притоа, мора да поднесат и одговорност, а секако и да ги вратат парите.

ДКСК не одговори на суштинските прашања. Пред да поднесат оставки, членовите на државните клати-врата-земај-плата комисији, имаат обврска да поднесат целосен извештај за трошењето на јавните пари, според Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер (член 4 и член 12). Мораат да ни кажат јасно и прецизно колку потрошиле за плати, а колку за хонорари и бонуси, колку потрошиле за патни трошоци во земјата и во странство, причините и резултатите од тие патувања, колку трошоци имале за репрезентација, како се спроведени и колку нè чинеле јавните набавки, какви телефони си набавиле за „важните“ разговори што ги водат додека седат цементирано во кожните фотелји.

Државната изборна комисија (ДИК, де, оној што сега се распаѓа), на пример, се вадеше дека тоа не се јавни податоци во својот одговор

до ЦИВИЛ, за потоа да следи скандалот кој, ете, го обелодени американскиот амбасадор Џес Бејли, иако ние веќе една година тропаме на нивните ширум затворени врати. Овој пат, да се надеваме дека не ќе мора амбасадорите да го засилуваат нашиот глас. Бевме доволно гласни и упорни во годините зад нас. Сега, повеќе од кога и да е порано, се создадоа услови за промени. Владата може да биде успешна или неуспешна, брза или бавна, ефикасна или тиња, но ние можеме секогаш да бидеме остри и будни. Мораме! Бидејќи се работи за нашите животи и за нашите пари, за иднината на нашите деца, оние што ни останаа во земјава.

Молчаливите антикорупционери (ДКСК), кои беа дел од автократската машинерија на Фамилијата која ги зароби државата, општеството, економијата и медиумите, имаат една единствена сериозна операција во својот мандат, додека трошеа јавни пари. Имено, оваа група (ДКСК), предводена од Игор Тантуровски, играше значајна улога во жестокиот, последен напад врз граѓанското општество, пред самиот крај на режимот на Никола Груевски. По налог на ДКСК, 22 организации беа нападнати во јавноста и беа подложени на апсурдни истраги од инспекциите на УЈП со единствена цел – да се изврши притисок и да се попречи нивната работа.

И сега, кога бараме да поднесат одговорност за злоупотребите, тие се фатија за техничка грешка во текстот на Орданоски, за тоа дека нивната веб-страница се преселила на друга адреса. Држете ме, ќе паднам од смеа. Па и ние имаме стари веб страници, па ги пренасочуваме на новите со само неколку кликови, па ни служат како архива. Или пропустот го направиле намерно? Ако го пребарате Гугл, првиот резултат е старата веб страница, на пример.

Потоа, во реакцијата на текстот на Орданоски, а испратен до мене и ЦИВИЛ, ДКСК-овците бараат да се извиниме и да го повлечеме текстот. Ништо за прашањата за трошењето на јавните пари. Се закануваат со тужба. Нивната реакција ја објавив, се разбира, но текстот на Орданоски нема да го повлечам никогаш, а прашањата и барањата ќе продолжиме да ги поставуваме, сите ние.

Значи, едноставно е: извештај, оставки, одговорност пред законот. Ништо повеќе. Благодарам.

ДКСК постои, навистина постои! (Ама како да ја нема.)

Сашо Орданоски

14/12/2017

На Државната комисија за спречување на корупцијата (ДКСК) ѝ требаа помалку од 24 часа за да реагираат на мојот текст објавен на ЦИВИЛ Медиа (www.civilmedia.mk) на 12 декември оваа година под наслов „Да виси ДКСК!“. Во тој текст, да потсетам, предупредив на тоа дека во јавноста се шири атмосфера на линч („јавноста... шета наоколу со ортома и... бара дрво за бесење. Тоа не е демократија.“) околу скандалот со исплатите на парични награди во ДИК, токму затоа што надлежните независни институции, каква што би требала да биде ДКСК, јавно и навремено не реагираат за експлицитни случаи кои се од доменот на нивните законски овластувања: јавниот вакуум заради нивниот молк, се исполнува со интернет-повици за барање одговорност, што во манирот на масовни „фејсбук мобилизации“ на излив на јавно незадоволство, прераснуваат во повици за линч. Затоа и предложив: ако веќе се бара метафоричното „дрво за бесење“, да почнеме од ДКСК, кои со својот молк токму придонесуваат за ширење на атмосферата за линч!

Еве, поминаа три дена, но ДКСК и понатаму смета дека може да си дозволи да нема став за скандалот со ДИК, но ургентно испратила реакција за мојот текст. Во таа реакција, тие се во право: на интернет јас погрешно сум ја анализирил нивната веб-страница www.dksk.org.mk (која со месеци веќе не се ажурира), а сум требал да ја пребарувам

www.dksk.mk, која е нивната нова интернет адреса. За тој гроб превид од моја страна ИМ СЕ ИЗВИНУВАМ на членовите на ДКСК и на моите читатели, како и на ЦИВИЛ Медиа кои се платформата за објавување на моите дневни колумни. Кога во новинарството ќе се направи грешка, за тоа мора да следува јасна исправка и јасно извинување. Ова мое извинување воопшто не е пријатно за мене, но само така се штитат професионалните принципи во нашиов мачен занает, во кој нема безгрешни.

Но, тука суштината на нашата расправа не завршува. О-хо-хо-хоо, напротив!

Во својата реакција, ДКСК два пати повикува на тоа дека со мојот текст ширам „говор на омраза“, што индицира елементарно непознавање на правото и долгата меѓународна и скромната домашна правна практика од областа на „говорот на омраза“. Имено, тоа што јас мислам дека членовите на ДКСК се исполитизирани опортунисти со долгогодишна традиција на невршење на важни надлежности од своите овластувања (за што повеќе пати јавно сум ги повикувал да си поднесат оставки), па дури и кога би мислел дека можеби се и општествено-политички штетни глупаци, може да биде правен основ само за граѓанските инкриминации клевета и навреда, а не за ширење на кривичното дело „говор на омраза“. Во таа смисла, тие можат, како што милуваат, да се најдат погодени од мојот циничен, духовит, метафоричен, приземен или арогантен новинарски стил (којшто јас дневно го ставам на читателска проценка на јавноста), но не можат грубо, со намера да ме дискредитираат, да ги мешаат правните основи, од граѓански во кривични, за мое евентуално судско гонење. Повелете, тоа можеме да го докажуваме и на суд, до Стразбур, ако е потребно. Уверен сум дека на крајот вам ќе ви падне одговорноста за плаќање на судските трошоци.

Но, секако, за јавноста многу е поважен меритумот на нашата „расправа“: ја оправдува ли ДКСК смислата на своето постоење и, доколку не ја оправдува, не нанесува ли штета со несогледливи последици на македонскиот демократски систем?

Конкретно, дами и господа од ДКСК, мислите ли вие дека е поважно итно и со заканувачки тон да ја демантирате мојата грешка со

вашата веб-страница, а со тоа и моите ставови во врска со вашето однесување кон скандалот со ДИК – или мислите дека е поважно да имате ВАШ СТАВ за случувањата што драматично ја разбрануваа македонската јавност? Треба ли да имаме толкава стрпливост за тој став да го видиме во вашиот Годишен извештај за работата во 2017 година, кој ќе го објавите, некогаш, во 2018 година?

Се чини дека таквиот мој впечаток за големите потфрлања на овој состав на ДКСК го дели и македонската јавност: според истражувањата на јавното мнение во однос на ДКСК, објавени во мај 2017 г. од страна на Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС), 68,1% од граѓаните чуле дека постои ДКСК, но само 38,7% од нив сметаат дека работата на ДКСК е ефективна. Дополнително, дури 61% од испитуваните граѓани сметаат дека „со својата работа ДКСК ги штити интересите на поединците (приватен интерес на политичари, избрани и именувани лица)“, наспроти само 28% кои сметаат дека ДКСК го штити јавниот интерес.

Можеби треба да ги побарате адресите на овие 61% граѓани и да им поднесете кривична пријава за ширење на говор на омраза?

Понатаму, вие памтите дека во едно друго истражување, она на Институтот за човекови права од Скопје (www.ihr.org.mk), во 2014 г. за изборот на членовите во ДКСК само 30% од граѓаните мислат дека е резултат на вашата „стручност и репутација“, а речиси двојно повеќе дека е резултат на „блискоста со власта“ (тогашна).

Добро, ќе речете, ова се само селективно избрани перцепции на граѓаните кои не мора да ја изразуваат реалната состојба за вашиот професионален углед и ефективноста во работата, а дека јас сум „жртва“, а можеби и „поттикнувач“ на таквите перцепции.

А, како ви звучат следниве, официјални, податоци, од вашите Годишни извештаи: во 2013, 2014, 2015 и 2016 година – годините за кои во македонското правосудство тукушто се започнати мега судски процеси за десетици случаи за корупција од епохални размери, ДКСК има нула (и со бројка: 0) поднесени иницијативи за кривично гонење до Јавното обвинителство, за јавни функционери од средни или од повисоките ешалони на власта, па следствено, нула (и со бројка: 0)

е бројот на покренати обвиненија по овие иницијативи, како и нула донесени судски одлуки.

Па, што, навистина, работите вие во ДКСК за да ја заработите платата што ви ја даваат граѓаните на Македонија?! Мислите дека потпишувањата меморандуми за соработка, сликањето на состаноци со разно-разни странци, патувањето на семинари, покренувањето на грст прекршочни постапки за „ситни риби“ (директори на училишта или секретари на рурални општини, на пример) од областа за која сте надлежни е, навистина, работата што сме ви ја довериле?!

Или мислите дека ви беше работа да го криете имотниот лист на премиерот, да бидете лични финансиски донатори на партијата на власт, арогантно да одбивате да одговорите на кое и да било посериозно новинарско прашање... Деновиве ве прашуваат колку пари трошите за патни трошоци, за одвоен живот, за репрезентација, за службени патувања, а вие транспарентно си молчите, како да сте Државна комисија за поттикнување на корупцијата.

Сè на сè, во право сте со вашиот демант на мојата колумна од пред три дена во која констатирав дека ништо не работите – ма, работите вие, со години, во корист на штетата на Македонија. И затоа и мислам дека, посредно, сте голем соучесник во рушењето на демократскиот и правниот систем во државата, во заштитата на јавниот интерес за борба против организиран криминал и корупција и, да, во создавањето на атмосфера на линч, на која и самите ќе бидете жртви, доколку што поскоро не си поднесете колективна, неотповиклива оставка.

Да виси ДКСК!

Сашо Орданоски

12/12/2017

Да проверам, можеби јас нешто сум пропуштил: Дали НЕКОЈ слушна НЕКАКВА реакција од Државната комисија за спречување на корупцијата (ДКСК) по повод бројните скандали што дневно се откриваат во земјава, врзани за политичката смисла и законскиот опис на постоењето на ова државно тело? Гугнаа ли нешто? Пријава? Иницијатива? Соопштение? Макар изјава? Изјавичка? Барем да се накашлаа, да кивнеше некој, за да му кажеме „На здравје“?!
Ништо.

Ако влезете на нивната официјална веб-страница (<http://www.dksk.org.mk/>), последното соопштение им е од 19 септември (задолжително мислење во врска со мандатот на преодната влада бла-бла-бла...), а претходното е од – јануари годинава! Значи, во еден од најдраматичните периоди во македонската демократска историја, ова тело единаесет месеци (всушност, многу години наназад) се занимава со – кутологија!

Во чл. 49, ст. 1, од Законот за спречување на корупцијата, има 14 точки со опис на законските надлежности на Комисијата со кои таа треба да се бори за спречување на корупцијата во земјата. Ништо од тоа не го прават.

Во следниот член од Законот, чл. 50, во ставот 2, се определува месечниот надомест за нивната работа. Само тоа го прават.

Ова го посочувам од две причини. Прво, во државата има едно чудо органи и институции кои, по закон, се задолжени да делуваат за она за што со месеци се надвикуваме по Фејсбук, по телевизии и по портали – не може Македонија да ја управуваат странски амбасадори и невладини организации и нивни активисти, макар и да се најпапетни на светот (а, еве, сме!). И, второ, на сличен начин, не може некаков Зоран Заев за сè да биде одговорен во државата – видовме до кај стигнавме кога и како тоа го правеше Грујо. Смеслата на падот на таа краста не е некој друг да го замени него, а ние да продолжиме да се чешаме; смеслата е да профункционираат колективните институции на системот и демократијата (од Собранието, па надолу), секој со својот интегритет и одговорност, по закон.

На пример: според Законот за спречување на корупцијата, чл. 47, точка 1: „Државната комисија е самостојна и независна во вршењето на работите определени со овој закон.“ (Како и ДИК, патем.)

Реторички кажано, ако таа не си ја работи својата работа, јавноста ќе се претвори во гневна толпа која секој ден, со право барајќи одговорност, ќе шета наоколу со ортома и ќе бара дрво за бесење. Тоа не е демократија.

Во оваа точка, сепак, доаѓаме до неопходноста од уште дрво за бесење: овој состав на ДКСК одамна, многу одамна, го има изгубено кредибилитетот за остварување на овластувањата што им се дадени со закон. Дури, не е претерано да се тврди дека се тие, всушност, едни од главните соучесници во кражбата на столетието во Македонија.

Не е ни чудно што – барем за сега – СЈО за нив не формирала предмет (ако го има, би можел да се вика „Тутулебалиња“), затоа што нив, навистина, најверојатно и ги нема во прислушуваниите разговори. Луѓето НИШТО, апсолутно ништо не сработија со години наназад, па нема ни за што да се домунѓаваат по телефон.

Затоа, веднаш по оставката на Бонева во ДИК, следни на ред за колективна оставка да бидат членовите на ДКСК! Предлагам на тоа да го насочиме притисокот на јавноста, до нивните оставки.

Ако не, па, да го замолиме Грујо да си ја повлече оставката?

„Искрена соработка“ со Маѓар Телеком за уште корупција?

Џевдет Хајредини

03/12/2017

Во соопштението на Владата за средбата на премиерот Заев со претставниците на Дојче Телеком и Маѓар Телеком, меѓу другото, се наведува дека „Дојче Телеком е многу важен инвеститор во Република Македонија, со кого треба искрено да соработува и да се гради професионален однос“.

Точно е дека Дојче Телеком, преку својата фирма ќерка Маѓар Телеком, долги години е присутна во Република Македонија. Точно е, исто така, дека и во иднина треба искрено да се соработува и да се гради професионален однос, што е во интерес и на Република Македонија.

Меѓутоа, по повод оваа средба, јавноста во Република Македонија има право да биде информирана дали соработката и до сега била искрена, кога е општо познато дека Дојче Телеком и менаџерите на Маѓар Телеком од страна на Комисијата за хартии од вредност и Судот во Њујорк се осудени и казнети поради тоа што ги подмитувале надлежните државни и политички функционери на Република Македонија, со цел да го обезбедат монополот на својата компанија

на пазарот во Македонија, со што се оштетени сите граѓани кои плаќале многу поскапи услуги на оваа компанија.

Со оглед на тоа што во минатите години правосудните институции на Македонија беа целосно заробени од извршната власт, надлежните истражни органи, ниту сакаа, ниту можеа да ги откријат подмитените функционери на државата. Причина за ова може да биде и можноста меѓу корумпираните функционери да има и такви што сè уште се на власт. Во тој случај, не треба да очекуваме дека ќе имаме резултат и по имплементацијата на реформите во правосудството, според препораките на Рајнхард Прибе.

Ако не е стриктна законска обврска, подмитувачите да ги идентификуваат со име и презиме подмитените, тогаш сигурно не е забрането и не е во спротивност со стандардите на деловниот морал, јавно да ги соопштат, со што, во интерес на идната „искрена соработка“, ќе ги помогнат напорите на Република Македонија во борбата против корупцијата. Сигурно никаде нема закон кој забранува да се открие злосторот. Тоа може да се случи само тогаш и таму каде злосторниците се сè уште на власт.

Се наметнува и прашањето дали од преголемата „искреност“ казнетите менаџери на Маѓар Телеком го држат во тајност идентитетот на македонските политичари на кои им исплатиле повеќе милиони евра за да го обезбедат монополот на пазарот.

Има сериозни индикации дека и актуелната влада сака да остане неоткриена оваа скандалозна коруптивна афера и предметот да застари. Причините за ова може само да се претпостават.

Господата менаџери на Дојче Телеком и на Маѓар Телеком, до колку средбите со премиерот не ја искористиле да му ги кажат имињата на лицата на кои им давале мито и ако тоа самиот премиер од нив не го бара, тогаш со право можеме да се сомневаме во „искрената соработка“ и во иднина. Исто така, за јавноста останува нејасно зошто истражните органи на државата претставниците на Маѓар Телеком не ги замолат да сведочат за тоа, на кои функционери им давале мито, исто како судот во Њујорк, во врска со оваа афера, повика како сведоци граѓани од Македонија.

Од оваа средба произлегува заклучокот дека ако оваа компанија не помогне да се откријат носителите на оваа афера, не може да стане збор за „искрена соработка“.

И ненормално високите плати и други привилегии што им се даваат на домашните членови на управниот одбор на Телеком, кои се регрутираат од кадровските листи на партиите на власт, не се одраз на нивните стручни способности и психофизичките напори, туку многу повеќе ова личи на коруптивна практика.

Должноста на владите на земјите домаќини, не е само да обезбедат што поповолни услови за странските инвеститори, туку и да ги спречат нивните коруптивни практики што одат на штета на сите граѓани во држацата.

Слични се примерите и на кинеската компанија „Синехидро“ и грчката „Актор“, ангажирани на изградбата на автопатиштата. Таков беше примерот и со друга кинеска компанија која ја изгради ЕЦ „Козјак“.

На крајот, на граѓаните на Македонија треба да им е сосема јасно: Сите пари што политичарите ги примаат како мито, странските компании ги наплатуваат од сите нас, се подразбира, преку „искрена соработка“.

Владата и премиерот треба на странските инвеститори да им пружат целосна поддршка, но не и на нивните коруптивни однесувања, слични со „поддршката“ на Груевски кога го слушаме како го предупредува Јанакиески „да не е многу“ провизијата од 30 милиони евра што кинеската компанија му ја дава при потпишувањето на договорите за изградба на автопатиштата. Овие 30 милиони, сепак, подоцна ќе ги плаќаме сите ние, додека истиот Груевски и во иднина ќе продолжи со поддршка на тврдокорните оперски пејачи, глумци, режисери и универзитетски професорки, да ја брани Македонија од Тиранската платформа на припадниците на „дивото племе“.

СТОП ЗА КОРУПЦИЈАТА

